

Pelastakaa Lapset

VUOSIKATSAUS 2021

VISIO, MISSIO JA ARVOT

Visionamme on maailma, jossa toteutuu jokaisen lapsen oikeus elämään, suojeluun, kehittymiseen ja osallistumiseen.

Tehtävämme on parantaa sitä tapaa, jolla lapsia kohdellaan, sekä saada aikaan välittömiä ja pysyviä parannuksia lasten elämään.

Arvojamme ovat vastuullisuus, määrätietoisuus, kumppanuus, luovuus ja tinkimättömyys.

VUOSIKATSAUS 2021

Toimitus	Raili Mykkänen, Max Holm, Satu Suontaa, Pelastakaa Lapset ry
Ulkoasu	Atte Nykänen, Pelastakaa Lapset ry
Julkaisija	Pelastakaa Lapset ry
Painovuosi	2022

Pelastakaa Lapset

SISÄLLYS

PÄÄSIHTEERIN KATSAUS	4
LIITTOHALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	5
TUOTOT JA KULUT	6
TULOKSET	8
STRATEGIAKAUDEN TOINEN VUOSI	9
VAIKUTTAMISTYÖN AKTIIVINEN VUOSI	10
LAHJOITTAJILTA VAHVA TUKI KOTIMAAN JA MAAILMAN LAPSILLE	12
KOTIMAAN OHJELMA	16
Vahvistimme tukea lapsille monissa erilaisissa tilanteissa	17
Tukiperheet varhaisena tai ammatillisena tukena lapsille	18
Merkityksellisiä kohtaamisia perheentaloissa	19
Kansainvälisen adoptiopalvelun kautta saapui edelleen lapsia	20
Selkeät laatuksiteerit kaikkiin palvelutoimintoihimme	22
Koronan vaikutukset näkyivät palveluyksiköissä	23
Lastenkoti Suvilinna sai huippupisteet	24
Pelastakaa Lapset on vaikuttanut sijaishuollon tilanteen parantamiseksi	25
Paikallisyhdistykset tärkeä osa lasten ja perheiden tukea	26
Eväitä Elämälle näytti voimansa	27
Yhdessä lasten tueksi kriisitilanteissa	28
Ammattilaisille tietoa lasten osallisuuden vahvistamiseen	30
Pakolaistyössä huomio vanhemmuudessa ja lapsuudessa	32
Lasten suojeleminen seksuaaliväkivallalta verkosta aina vain ajankohtaisempaa	34
Digitiimissä tasaista kehitystä ja uusia avauksia	35
KANSAINVÄLINEN TYÖ	36
Korona, kriisit ja ilmastonmuutos vaativat meiltä vahvaa toimintaa	37
Lasten kasvun, kehityksen ja terveyden turvaavat palvelut työmme keskiössä	38
Lasten osallisuus on osa tuloksellista toimintaamme	39
Lapsia suojeltava entistä paremmin	40
Lasten köyhyys on poistettava	41
ERINOMAINEN TYÖHYVINVOINTI KORONA-AJAN TAUSTAVOIMANA	42

JÄRJESTÖMME TARPEELLISUUS NÄKYI YHÄ VAHVEMMIN PANDEMIAN TOISENA VUOTENA

Järjestömme joka vuosi toteuttama Lapsen Ääni -kysely heijastaa lasten ja nuorten ajatuksia ja kokemuksia ajankohtaisista aiheista. Vuoden 2021 kysely vahvisti, että yksinäisyys, huoli perheen toimeentulosta sekä omasta koulumenestyksestä olivat lisääntyneet koronan takia.

Kaksi vuotta kestänyt pandemia on heikentänyt lasten ja nuorten hyvinvointia merkittävästi.

Vastasimme tilanteeseen muun muassa jakamalla ruokalahjakortteja kotimaassa yli miljoonalla eurolla sekä lisäämällä lasten ja nuorten kohtaamisia digitaalisessa ympäristössä.

Kansainvälisten ohjelmien kasvu jatkui edelleen vahvana.

Eriyisen vahvaa kasvu oli EU:n rahoituksen osalta. Pandemiasta huolimatta ohjelmien toteutusaste pysyi hyvänä. Suurimpia humanitaarisia hankkeita toteutimme Sudanissa, Burkina Fasossa ja Somaliassa.

Loppuvuodesta 2021 saadun Ulkoministeriön rahoituspäätöksen mukaan ohjelmatuki kasvaa vuosina 2022–2025 reilut 20 prosenttia.

Poikkeuksellinen, koronapandemian luoma aika osoitti järjestön merkityksen ketteränä tuen ja avun kanavojana. Lähes sadan vuoden ajan Pelastakaa Lapset on rakentanut lapsille parempaa maailmaa.

Lupauksemme on, että jatkamme työtämme, kunnes meitä ei enää tarvita.

Hanna Markkula-Kivisilta

Pääsihteeri

Pelastakaa Lapset ry

PITKÄN IÄN SALAISUUS

Järjestön työllä pitää olla syvälinen ja koskettava merkitys voidakseen toimia sata vuotta. Vuonna 2022 Pelastakaa Lapset täyttää sata. Järjestön perustaja tasavallan presidentin puoliso Ester Ståhlberg perusti yhdistyksen, kansalaisjärjestön, joka on pitänyt huolta lapsista ja heidän oikeuksistaan vuosikymmenestä toiseen.

Pelastakaa Lasten työ on vahvasti vedonnut suomalaisiin. Olemme yksi Suomen vanhimmista kansalaisjärjestöistä, ja kuluneista vuosista huolimatta edelleen vireä, aikaansa seuraava ja uudistumiskykyinen.

Kauteni Pelastakaa Lasten puheenjohtajana päättyi tämän vuoden lopussa. Kahdeksan vuotta on pitkä aika, mutta vuodet menevät nopeasti.

Kaudeltani on jäänyt mieleen lukuisia asioita, mutta esiin voin nostaa kaksi suurta kriisiä. Heti alkuun pakolaiskriisi 2015, ja nyt pari vuotta kestänyt taistelu koronaa vastaan.

On ollut mieleenpainuvaa, miten ammattitaitoisesti ja tilannetajuisesti Pelastakaa Lasten henkilöstö ja vapaaehtoiset ovat toimineet kriisien uhrien auttamiseksi, ja samalla tukeneet koko suomalaista yhteiskuntaa selviämään yllättävistä ja vaikeista tilanteista.

Usein unohtuu, että ilman kansalaisjärjestöjen panosta Suomi olisi ollut paljon suuremmissa vaikeuksissa.

Suurten kriisien katveessa Pelastakaa Lapset tukee laaja-alaisesti lapsia, nuoria ja perheitä. Nämä arjen teot ruoka-avusta verkkovihjetoimintaan eivät yllä aina otsikoihin, mutta auttavat ja tukevat lapsia ja nuoria parempaan elämään joka ikinen päivä.

Viime vuonna kohtasimme eri tavoin yli 50 000 lasta ja nuorta kotimaassa. Kansainvälisen järjestön kautta tavoitimme miljoonia lapsia maailman kriisialueilla. Tämä vuosikertomus kuvaa hyvin näitä saavutuksia.

Perusta seuraavalle sadalle vuodelle on vankka. Vaikka hyvinvointi kohenee, tarve Pelastakaa Lasten toiminnalle ei näytä vähenevän.

Juhani Pekkala

Liittohallituksen puheenjohtaja
Pelastakaa Lapset ry

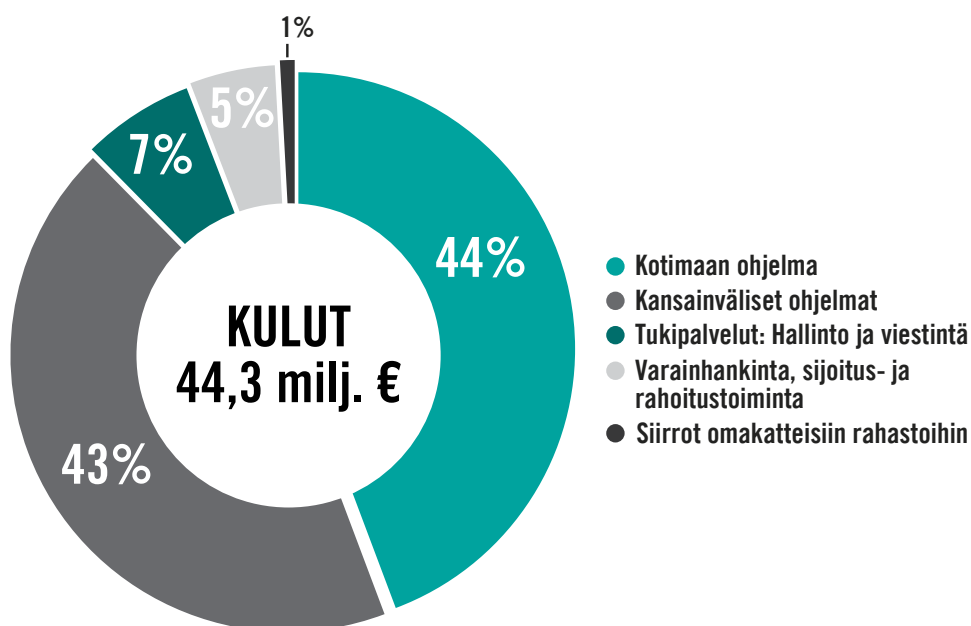
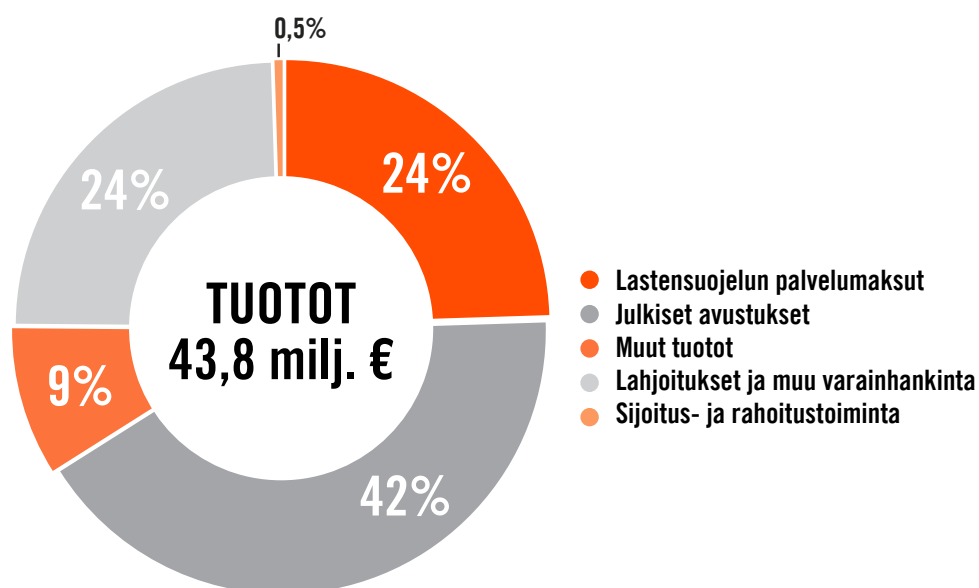

TUOTOT JA KULUT

Pelastakaa Lapset ry:n talous kasvoi edelleen vuonna 2021.

Kokonaistuotot vuonna 2021 olivat 43,8 miljoonaa euroa, verrattuna 42,3 miljoonaan euroon vuonna 2020. Tuottojen kasvu muodostui erityisesti kansainvälisten ohjelmien saamien julkisten rahoitusten kasvusta ja kotimaan ohjelman kasvusta.

Järjestön kokonaiskulut vuonna 2021 olivat 44,3 miljoonaa euroa, verrattuna 42,4 miljoonaan euroon vuonna 2020. Toimintavuosi 2021 oli monin tavoin onnistunut.

STRATEGIAKAUDEN TOINEN VUOSI

Toteutimme vahvasti strategian pääteemoja Suomessa ja maailmalla

Olemme laadukas lasten suojelun ammattilainen, yhteiskunnallinen vaikuttaja sekä luotettava ja nopea auttaja. Toimintamme perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

PELASTAKAA LAPSET OHJELMASTRATEGIA 2020 - 2022

Strategiamme ohjaa meitä kohti globaalia vuoden 2030 tavoitetta.

Onnistuessamme yksikään alle 5-vuotias lapsi ei kuole syihin, jotka ovat ehkäistävissä. Kaikki lapset oppivat laadukkaassa perusopetuksessa. Lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa ei enää suvaita missään päin maailmaa.

Tervetuloa tutustumaan vuoden 2021 tuloksiin!

TULOKSET

Pelastakaa Lapset tavoitti

43 MILJOONAA

apua tarvitsevaa lasta vuonna 2021

Maailmanlaajuinen Pelastakaa Lapset -liike on sitoutunut tekemään työtä sen puolesta, että jokaisen lapsen oikeuksia kunnioitetaan ja kaikki saisivat elää, kasvaa ja oppia turvassa. Arvioimme onnistumistamme sillä, kuinka lasten kohtelu on parantunut ja miten olemme saaneet aikaan välittömiä ja pysyviä parannuksia heidän elämäänsä.

Toimintamme tavoitti suoraan **43 miljoonaa lasta**, joista hieman yli puolet oli tyttöjä.

Välillisesti arvioimme toimintamme tavoittaneen **139,8 miljoonaa lasta** eri puolilla maailmaa.

SUOMESSA TOIMINTAMME TAVOITTI 53 556 LASTA VUONNA 2021

EVÄITÄ ELÄMÄLLE -OHJELMAN KAUTTA TUKEA SAI

10 680 lasta
8598 ruoka-apua
1512 harrastustukea
495 oppimateriaalitukea
75 mentorointia

AIKUISET LASTEN TUKENA

1492 lasta tukiperhetoiminnassa
175 lasta lomakotitoiminnassa
658 lapsella oma tukihenkilö
364 lapsella oma sporttikummi
175 lasta pakolaistyössä

JÄRJESTÖ PERHEIDEN TUKENA

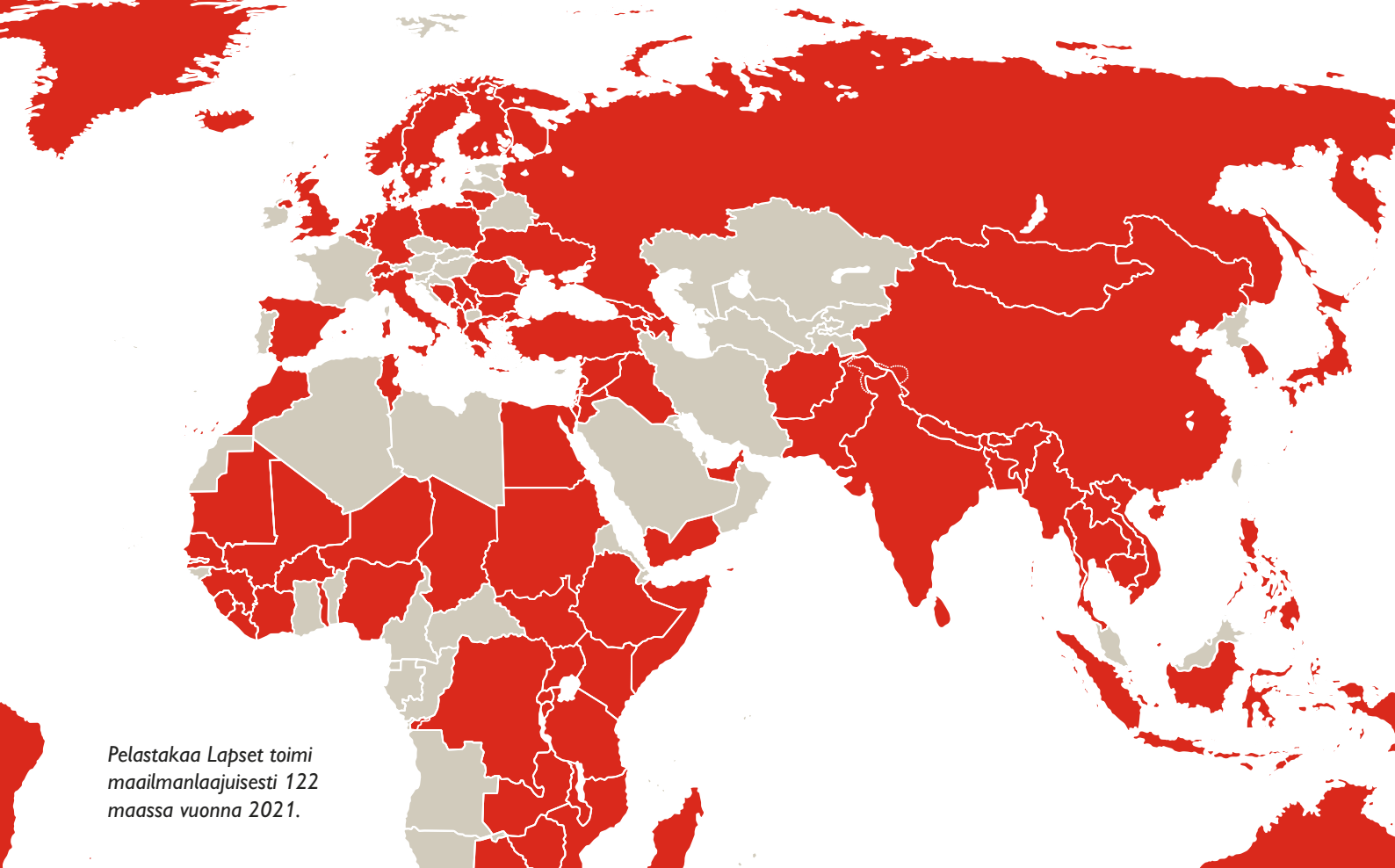
171 lasta perhehoidossa
151 lasta jälkipalvelussa
48 lasta lastenkodeissa
42 lasta perhekuntoutuksessa

LASTEN JA PERHEIDEN KOHTAAMISIA

16 000 verkkonuurisotyössä
23 600 perheentaloilla

NETTIVIHJE VASTAANOTTI

3439 vihjettä

Pelastakaa Lapset toimi maailmanlaajuisesti 122 maassa vuonna 2021.

SUOMI

SPORTTIKUMMI-TOIMINTA VAHVISTAA LIIKKUMISEN ILOA

Sofia, 12, ja **Petteri**, 9, saivat omista sporttikummeistaan rentoja kavereita. Sporttikummiensa ansioista lapsilla on liikunnallista tekemistä ja turvallista aikuista seuraa. Sofia ja Petteri tapaavat sporttikummeja kerran kuussa. Lapset ovat innostuneita suunnittelemaan yhteistä tekemistä.

Kotimaan sporttikummitoiminta mahdollisti viime vuonna sporttikummin **364** lapselle.

SOMALIA

AHMED SAI HOITOA ALIRAVITSEMUKSEEN SOMALIASSA

Saatuana hoitoa vakavaan akuuttiin aliravitsemukseen, yksivuotias **Ahmed** jaksaa jo hymyillä, nauraa ja leikkiä. Kuivuuden ja muiden koettelemusten vuoksi kotinsa jättäneiden leireillä varmistamme, että lapset saavat ruokaa, puhdasta vettä sekä suojelua ja mahdollisuuksia oppimiseen.

Konfliktien ja luonnonkatastrofien koettelemassa Somaliassa tavoitimme suoraan **1 877 905** lasta.

NEPAL

SUSHILAN KOKO PERHE SAI APUA NEPALISSA

Äärimäisessä niukkuudessa elävä Sushila on voinut hankkia lapsilleen **Anilille** ja **Nehalle** riittävästi ruokaa ja vaatteita autettuamme perhettä saamaan heille kuuluvia sosiaaliturvan etuisuuksia. Sushila on myös voinut ostaa lapsille välttämättömiä koulutarvikkeita ja oppimateriaaleja.

Pelastakaa Lasten työstä Nepalissa hyötyi **534 193** lasta.

SYYRIA

KARMAA TUETTIIN TOIPUMAAN SODAN KOETTELEMUKSISTA

Syyriassa maansisäisten pakolaisten leirillä asuvaa kuusi-vuotiasta **Karmaa** tuettiin käsittelemään ja toipumaan vaikeista kokemuksistaan sodan keskellä. Karma sai hoitoa myös fyysisen kuntonsa takia, niin aliravitsemukseen kuin apua kuulovammaansa.

Pitkäkestoisen sodan runtelemassa Syyriassa apumme tavoitti **442 970** lasta.

Lasten nimet on muutettu henkilöllisyyden suojaamiseksi.

VAIKUTTAMISTYÖN AKTIIVINEN VUOSI

KOTIMAASSA

Teimme kotimaan vaikuttamistyötä aktiivisesti kansallisella tasolla ja EU-tason verkostoissa. Vastasimme lausuntopyyntöihin, laadimme kannanottoja ja suosituksia. Tuimme paikallisyhdistyksiä ja jäseniä vaikuttamistyöhön liittyvissä asioissa sekä koulutimme Pelastakaa Lasten työntekijöitä.

Laatimiemme kannanottojen, lausuntojen ja kuntavaalisuositusten sisältöihin vaikuttivat lasten ja nuorten omat kokemukset ja ehdotukset. Saimme tietoa muun muassa *Grooming lasten silmin* ja *Lapsen ääni* -selvityksistä. Kannanotoissa ja lausunnoissa keskityimme asiantuntija-alueidemme osalta tiettyihin hallitusohjelman seurannan painopisteisiin.

Korostimme lapsenoikeusnäkökulmaa muun muassa seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistuksessa ja translaki- ja sosiaaliturvauudistuksessa. Seurasimme myös pakolais- ja turvapaikanhakijalasten, lastensuojelun piirissä olevien lasten, vähävaraisten ja seksuaalija sukupuoliyhteisöön kuuluvien lasten oikeuksien toteutumista.

Toisen asteen maksuttomuus saatiin viimein etene- mään, kun syksystä 2021 oppivelvollisuuden laajen- taminen astui voimaan Suomessa. Pelastakaa Lapset vaikutti jo viime hallituskaudella yhdessä kumppanei- densa kanssa siihen, että kaikilla nuorilla olisi yhden- vertaiset mahdollisuudet opiskella toisella asteella ilman, että perheen vähävaraisuus olisi tässä esteenä.

Viime hallituskaudella laatimamme yli **50 000** nimeä keränneen kansalaisaloitteen tavoitteena oli varmis- ta, että maksuttoman toisen asteen jalkauttamiseen

on varattu riittävät resurssit. Seuraamme, kuinka maksuton toisen aste toteutuu ja millaisia pitkäkestoi- sia vaikutuksia uudistuksella on vähävaraisten nuorten oikeuksien toteutumiselle.

Pelastakaa Lapset keräsi yli **22 000** nimeä *Lastensuo- jelusta ei saa säästää* -vetoomukseen. Vetoomuksessa vaadittiin, että lastensuojelun sosiaaliryhtymien asiakasmäärä tulee olla enintään 25 lasta. Koros- timme vahvasti juuri tätä lasten lukumäärää, kun luovutimme vetoomuksemme perhe- ja peruspalvelu- ministeri **Krista Kiurulle**. Lakiin on nyt tehty asia- kasmitoitusta koskeva korjaus. Emme saaneet ajettua 25 asiakkaan mitoitusta läpi vielä, mutta jatkamme vaikuttamistyötä.

PELASTAKAA LASTEN VAIKUTTAMISTYÖN VERKOSTOT OLIVAT LAAJA-ALAISIA JA HYVIN TOIMIVIA

Pelastakaa Lapset teki aktiivisesti yhteistyötä viiden valtakunnallisen lapsi- ja perhejärjestöjen kanssa. Teimme uutta strategista yhteistyötä **SETAn** ja **Am- nestyn** Suomen osaston kanssa. Lisäksi seurasimme **Ihmisoikeusliiton** verkostossa perus- ja ihmisoikeuk- sien edistymistä Suomessa ja osallistuimme **#ÄläRi- koUrheilua** kampanjaan. Vaikutimme **Lastensuojelun Keskusliiton Anna ääni lapselle** -kuntavaalikampanjas- sa, Lapsen oikeuksien viikkoa toteuttavassa viestintä- verkostossa ja lapsiköyhyyshyönteisverkostossa.

Kotimaisten kumppanuuksien lisäksi toimimme strategisesti Brysselissä, jossa sijaitsee kansainvälisen organisaatiomme EU-toimistot. Työn keskiössä olivat lapsiköyhyyteen ja turvapaikanhakijalapsiin liittyvät kysymykset. Näin kotimaan ohjelmassa tehty vaikutta- mistyö tavoitti myös EU-asioista vastaavat viranhalti- jat, ministerit ja europarlamentaarikot.

EU:n toiminnassa merkittävin saavutuksemme oli EU:n lapsitakuun voimaantulo. Työskentelimme tässä yhdessä EU-toimistojemme ja laajan lapsen oikeuksia ajavan eurooppalaisen verkoston kanssa. Lapsitakuu turvaa aiempaa paremmin syrjäytymisvaarassa, vähävaraisuudessa ja köyhyydessä elävien lasten oikeudet EU-maissa. Olemme ajaneet lapsitakuuta sinnikkäästi koko parlamenttikauden ajan. Jatkossa seuraamme, kuinka Suomi reagoi lapsitakuuseen käytännön tasolla.

KANSAINVÄLISESTI

Koulutus oli vahvasti ja pääasiallisesti vuoden 2021 kansainvälisen vaikuttamistyön keskiössä. Globaalilla tasolla korona häiritsi peräti 90 prosenttisesti maailman lasten kouluttautumista. Monissa maissa koulusulut kestivät yli vuoden.

Olimme mukana kansainvälisen kattojärjestömmen yksivuotisessa globaalikampanjassa *Save Our Education*, jonka tavoitteena oli turvata koulutuksen jatkuminen kaikissa maissa.

Koska koulut olivat suljettuina, lapset jäivät vaille heille kuuluvaa opetusta, mutta myös ilman elintärkeitä palveluita kuten kouluruokaa ja terveyspalveluita. Koulutusbudjetit leikattiin erityisesti matala- ja keskitulon maissa. Yhdessä koulusulkujen kanssa leikkaukset uhkasivat entisestään lasten tulevaisuutta tilanteessa, jossa jo ennen pandemiaa yli puolet 10-vuotiaista maailman lapsista ei ollut oppinut lukemaan yksinkertaistakaan lausetta.

Save Our Education -kampanjan tavoitteena oli vahvistaa koulutuksen roolia kehityspolitiikassa ja varmistaa opetussektorille rahoitus, jotta lasten koronan takia menettämä mahdollisuus oppimiseen voitaisiin kuroa kiinni.

Vaikuttamistyössä toimimme esiin köyhyyden vaikutuksia, muun muassa siihen, missä määrin köyhät lapset pääsevät kouluun tai kuinka he olosuhteiden takia pystyvät keskittymään koulukäyntiin. Siksi myös sosiaalisen suojelun vahvistamisella on suora yhteys lasten koulutuksen turvaamiselle.

Vaikuttamistyötä tehtiin päättäjien tapaamisissa, erilaisten kannanottojen kautta sekä kahdessa yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa järjestetyssä webinaarissa. Lisäksi osallistuimme asiantuntijaroolissa erilaisiin tapahtumiin, kuten **Ulkoministeriön Kehityksen kumppanit** koulutusta koskevaan tilaisuuteen, **Jyväskylän Yliopiston** järjestämään *SDG 4* seminaariin

ja **SAMOK**:n podcastiin EU:n roolista koulutuksessa. Sosiaalisessa mediassa osallistuimme koulutusteemaiseen minikampanjaan *100 Days of Action*.

KOULUTUS ON KEHITYSPOLITIIKAN ERÄS PÄÄTAVOITE

Eduskunnassa syksyllä 2021 käsitelty kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko vahvisti laajan parlamentaarisen tuen koulutukselle. Kansanedustajat ovat koulutuksen kannalla.

MUU VAIKUTTAMISTYÖMME

Loppuvuodesta keskityimme Lapset kriiseissä tematiikkaan Afganistanissa tapahtuneen talebanien valtaannousun takia sekä Suomen tulevan Ihmisoikeusneuvostopaikan liittyen. Suomi toimii YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenenä 2022–2024. Genevessä kokoontuva, 47 valtiosta koostuva ihmisoikeusneuvosto on YK:n tärkein ihmisoikeuksia käsittelevä elin.

Päätäjätapaamisissa korostimme lasten suojelun keskeisyyttä erityisesti humanitaarisissa kriiseissä. Nostimme myös keskusteluun ihmisoikeusseuranta-mekanismien vahvistamisen konflikteissa, jotta lapsiin kohdistuneet vakavat rikkomukset todella selvitetään ja rikoksiin syyllistyneet saatetaan vastuuseen.

Tapasimme myös Ulkoministeriön **ION**-tiimin ja identifioimme yhteisiä näkökantoja kansainväliseen vaikuttamiseen.

Budjetin osalta jatkoimme yhteistyötä **Fingon** ja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa niin hallituksen kuin opposition suuntaan ja pyrimme saamaan kehityspoliittiseen selontekoon tarkasti määritellyn aikataulun, jonka myötä kehitysrahoituksen pitkäaikainen tavoite 0,7 % bruttokansantuotteesta vihdoon saavutettaisiin.

KUVA: KALLE LAPINOA / PELASTAKAA LAPSET

Pelastakaa Lasten feissarit ovat hyvätahdon lähettäjiä, jotka kohtaavat ihmisiä kasvokkain kaduilla, ostoskeskuksissa ja kotiovilla. Useat järjestön pitkäjänteiset kuukausilahjoittajat ovat aloittaneet tukisuhteensa feissareiden kautta.

LAHJOITTAJILTA VAHVA TUKI KOTIMAAN JA MAAILMAN LAPSILLE

Ihmisten ja yritysten halu auttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia lapsia on näkynyt koko koronakriisin ajan. Vuosi 2021 ei jäänyt tästä poikkeukseksi lahjoittajien osoittaessa erittäin vahvaa tukeaan niin kotimaan kuin maailman lapsille läpi vuoden.

Vuonna 2021 koronakriisi jatkoi lasten ja lapsiperheiden koettelemista jo toista vuotta peräkkäin. Lasten ja perheiden avun tarve oli suuri niin Suomessa kuin maailman kaikkein hauraimmissa valtioissa. Avun tarve ei toisenakaan koronavuonna jäänyt huomiotta – mukana työssämme lasten ja perheiden tukena oli valtaisa määrä yksityis-, yritys- ja säätiölahjoittajia. Kiitos vuoden 2021 työmme tuloksista lasten hyväksi kuuluu vahvasti heille.

Varainhankinnan kokonaistuotot vuonna 2021 olivat **10,7 miljoonaa euroa**, joka on 24 prosenttia koko järjestön kokonaistuotoista. Lahjoitukset tavoittivat avun tarvitsijat tehokkaasti: vuonna 2021 rahankeräyskulumme olivat 18,97 prosenttia. Rahankeräyskululla katetaan rahankeräysten toteuttamisesta, tiedottamisesta ja muusta lahjoittajahankinnasta aiheutuvat suorat kulut.

Vuoden 2021 aikana yli **5000** uutta kuukausilahjoittajaa liittyi joukkoomme. Kuukausilahjoittajat ja kummit ovat työmme jatkumisen elintärkeä tukipilari, he tukivat työtämme kotimaan ja maailman hädänalaisten lasten auttamiseksi vuoden 2021 aikana yhteensä yli **3,6 miljoonalla** eurolla.

LAHJOITTAJAT KOTIMAAN LASTEN JA PERHEIDEN TUKENA KORONAKRIISISSÄ

Pitkittynyt koronakriisi lisäsi lasten, nuorten ja perheiden henkistä kuormitusta ja aiheutti useille lapsiperheille talousaasteita. Useat lapset ja heidän perheensä joutuivat turvautumaan ulkopuoliseen apuun. Lahjoittajien tuella maaliskuussa 2020 käynnistetty kotimaan ruoka-apuhanke jatkui läpi vuoden 2021. Koronakriisin takia ahdinkoon joutuneille lapsiperheille jaetuille 70 euron lahjakortteille ruokakauppoihin oli valtaisa kysyntä – vuoden 2021 loppuun mennessä ruoka-apua oli jaettu yli miljoonalla eurolla. Ruokalahjakortit rahoitettiin täysin lahjoitusvaroihin. Sydämellinen kiitos jokaiselle lahjoittajille ja ruoka-avun jakelusta vastanneelle paikallisyhdistykselle ja heidän kumppanilleen.

Yksityishenkilöiden, yritysten ja säätiöiden lahjoituksilla oli myös keskeinen merkitys järjestön mahdollisuudessa tarjota vuoden aikana mm. tukihenkilöitä, tukiperheitä ja sporttikummeja niille kotimaan perheille, joiden omat voimavarat olivat vähissä, tarjota verkossa matalan kynnyksen keskustelutukea nuorille, ja tarjota oppimateriaali- ja harrastetukea vähävaraisten perheiden lapsille ja nuorille.

ANNA LAHJAKSI TULEVAISUUS -JOULUKERÄYS OSOITTI IHMISTEN HYVÄN TAHDON

Anna lahjaksi tulevaisuus -joulukeräyksellä haastoimme suomalaiset yritykset ja yksityishenkilöt auttamaan vähävaraisissa perheissä eläviä ja syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria kotimaassa. Joulun nosti esiin ihmisten hyvän tahdon ja auttamishalun - yksityishenkilöt ja yritykset lahjoittivat yhteensä yli **2,3 miljoonaa euroa** kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten tukemiseen. Valtaosa joulunajan lahjoituksista kohdennettiin kotimaahan ehkäisemään lasten eriarvoistumista ja syrjäytymistä, mutta myös hädänalaisia lapsia maailmalla muistettiin joululahjoituksin.

Osana joulukeräystä toteutimme toista vuotta peräkkäin *Vain elämää: Pelastakaa Lapset* -hyväntekeväisyysjakson yhteistyössä **Nelonen Median** ja **Vain elämää** -tuotantotiimin kanssa. Jakson aikana suomalaiset pääsivät näkemään apumme monipuolisen merkityksen kotimaamme lasten ja nuorten elämässä. Ohjelman ensiesityksen ja uusintojen myötä lähes **2000** ihmistä ilmoittautui mukaan järjestön pitkäjänteiseksi kuukausilahjoittajaksi, lukuisat yritykset ja yksityishenkilöt tekivät kertalahjoituksia ja satoja uusia vapaaehtoisia liittyi työhömmme.

APUA LAPSILLE MAAILMAN HAURAIMMISSA MAISSA

Lahjoittajat tukivat vuoden 2021 aktiivisesti myös Pelastakaa Lasten työtä maailmalla. Erityisen tärkeäksi lahjoittajat kokivat lasten ja perheiden tukemisen maailman kaikkein hauraimmissa valtioissa ja pahimmilla kriisialueilla. Lahjoittajien tuella vahvistettiin muun muassa terveydenhuoltoa ja ehkäistiin koronapandemian leviämistä tiedottamisen avulla, jaettiin vähävaraisille perheille ruokaa ja hygieniatarvikkeita, ehkäistiin lapsityövoimaa ja autettiin lapsia jatkamaan koulunkäyntiä erityisesti pandemiasta johtuvien koulusulkujen jälkeen. Koulujen ollessa kiinni lasten kouluun paluuta tuettiin muun muassa iltapäiväkerhotoiminnan ja opettajien uudelleen kouluttamisen avulla.

Järjestön humanitaarisen avun kohteista lahjoittajat osoittivat tukeaan erityisesti koronakriisissä kamppailevaan Intiaan, ilmastokriisin äärimmäisistä seuraamuksista kärsivään Itä-Afrikkaan, sekä Jemenin, Syyrian ja Afganistanin konfliktien uhreille. Lahjoittajien tuella ylläpidettiin myös järjestön pitkäjänteistä kehitysyhteistyötä lapsiköyhyyden, koulutuksen ja lastensuojelun parissa.

KUVA: PÄSI AHO / NELONEN MEDIA

Vain elämää -artistit **Tuure Kilpeläinen, Arttu Wiskari, ABREU, Jukka Poika, Suvu Teräsniska, Pyhimys, Chisu** ja **Anssi Kela** toimivat *Anna lahjaksi tulevaisuus* -joulukeräyksen lähettiläinä ja kävivät tutustumassa Pelastakaa Lasten työhön eri puolilla Suomea.

YRITYKSET LASTEN TUKENA VUODEN YMPÄRI

Pitkittynyt koronakriisi jatkoi useiden suomalaisten yritysten haastamista, mutta yritykset eivät vuoden 2021 aikanakaan unohtaneet lasten ja perheiden avun tarvetta. Yritykset olivat mukana tukemassa erityisesti kotimaan syrjäytymisvaarassa olevia ja vähävaraisissa perheissä eläviä lapsia. Osa yrityksistä koki tärkeimpänä tukea lapsia maailman kaikkein hauraimmilla alueilla.

Kotimaan toiminnoissa yritysten lahjoituksilla muun muassa jaettiin ruokalajakortteja koronan takia taloudelliseen ahdinkoon joutuneille lapsiperheille, rahoitettiin vähävaraisten perheiden lapsille ja nuorille harrastuksia ja oppimateriaaleja, sekä tarjottiin matalan kynnyksen keskustelutukea nuorille verkossa. Merkittävät lahjoituksia kotimaan lasten hyväksi tekivät muun muassa **Discovery Networks Finland**, **Emmy Clothing Company**, **Helmi Simpukka** ja **Ingman Unilever**, **Kaleva Media**, **Ramboll Finland** ja lukuisat muut yritykset.

Pohjoismaiden suurin henkilöstöetujen mobiilimaksupalvelu Epassi mahdollisti merkittävän ruoka-apuhankkeen kotimaan vähävaraisille lapsiperheille. Epassin ja Pelastakaa Lasten yhteisen Auta aterialla -kampanjan kautta lapsiperheille tarjottiin lähes **11 000** ilmaista ravintola-ateriaa vuoden 2021 loppuun mennessä.

Yritykset olivat erittäin merkittävässä roolissa myös loppuvuoden *Anna lahjaksi tulevaisuus* -joulukeräyksessä tarjoamassa tukeaan kotimaan vähävaraisten perheiden ja syrjäytymisvaarassa oleville lapsille ja nuorille. Useat yritykset muistivat joulun aikaan myös hädänalaisia lapsia ja perheitä maailmalla.

Merkittäviä joulun ajan yhteistyökumppaneita olivat tavarataloketju **Stockmann**, joka toteutti kuluttajille suunnatun näyttävän lahjoituskampanjan kassapisteillään sekä verkkokaupassaan, sekä huonekaluketju **Vepsäläinen**. Stockmann mahdollisti lahjoituksen asiakkailleen myös syksyn *Hullujen Päivien* aikana.

Huomattavan suuria joululahjoituksia antoivat myös muun muassa **AFRY Finland**, **Avain Yhtiöt**, **Avant Tecno**, **Cor Group**, **Dimex**, **Lapland Hotels**, **Myllärin** ja **Wärtsilä**.

Avain Yhtiöt lahjoittaa vuosittain 20 000 euroa hyväntekeväisyyteen. Kunkin vuoden kaksi lahjoituskohdetta valikoituvat henkilöstön toiveiden perusteella, jonka jälkeen summan jakautuminen ratkaistaan äänestyksellä, johon osallistuvat Avaimen sidosryhmät ja henkilöstö.

PITKÄJÄNTEISTÄ YRITYSYHTEISTYÖTÄ LASTEN HYVÄKSI

Kaikkissa Suomen **Lidl**-myymälöissä, valituissa **K-kaupoissa**, sekä valituissa **S-ryhmän** -myymälöissä asiakkailta jatkui myös vuonna 2021 mahdollisuus osallistua pullonpalautusautomaateilla *Panttiarjaisiin*. Panttiarjaisilla kerättiin varoja *Eväitä Elämälle* -ohjelman kautta kotimaan ehkäisevään lastensuojelutyöhön. Joulukuussa 2021 Lidl avasi kaikissa myymälöissään uutena toimintona pullopanntien suoran lahjoitusmahdollisuuden *Eväitä Elämälle* -ohjelmaan. Näiden lisäksi Lidl on tukenut *Eväitä Elämälle* -ohjelmaa kauppakassikampanjan avulla myös vuonna 2021.

Pitkäjänteinen asiantuntijayhteistyö lapsen oikeuksien edistämiseksi ja lasten suojelemiseksi digitaalisessa maailmassa jatkui **Telian** kanssa.

Kaikille Suomen viidesluokkalaisille suunnattu digiturvallisuustaitoja lisäävän oppimisolun pilotointi aloitettiin **Microsoftin** ja **Accenturen** tuella. Digitaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden harjoitukset ja materiaalit perustuvat hanketta tukevan **Opetushallituksen** "*Uudet lukutaidot*" -kehittämisohjelman sisältöihin. Microsoftin ja Accenturen lisäksi tälle monivuotiselle hankkeelle merkittävän tukensa antoivat **Gigantti** ja **Telia**. Asiantuntijakumppaneina mukana oli **Mannerheimin Lastensuojeluliitto**, **Mediakasvatusseura** ja **Edita**.

Pelastakaa Lasten ja **Valmetin** monivuotinen yhteistyö lapsiystävällisen sosiaaliturvan ja koulutuksen tukemiseksi Intian Dungapurissa, köyhässä Rajastanin osavaltiossa, jatkui vuonna 2021. Valmetin tuki ohjattiin lasten koulunkäynnin edistämiseen, johon panostaminen on yksi tehokkaimpia keinoja ennaltaehkäistä lasten joutumista haitalliseen työhön. Pandemiasta johtuvien koulusulkujen aikana panostettiin lasten ilta-päiväkerhotoimintaan ja opettajien psykososiaalisen tuen osaamisen vahvistamiseen, sillä moni lapsi koki huoltajansa tai molempien huoltajiensa menetyksen.

Fortumin tuella autettiin koronakriisistä toipuvia lapsia ja perheitä Intiassa, jossa terveydenhuolto oli toisena pandemiavuonna äärimmäisen paineen alla ja lasten koulunkäynti keskeytyi rajoitustoimien vuoksi. Tuen avulla varmistettiin, että lapset ja kaikista heikoimmassa osassa olevat perheet saavat heille elintärkeitä palveluita sekä ruokaa, käteispua ja hygieniatarvikkeita. Erityisesti autettiin lapsia, joiden huoltajat sairastuivat tai menehtyivät muun muassa tarjoamalla heille psykososiaalista tukea sekä tunnistamalla vaikeuksissa olevia lapsia ja auttamalla heitä pääsemään sijaishuollon piiriin ja palaamaan kouluihin, kun ne avautuivat. Työ jatkuu vuonna 2022.

Muita merkittäviä vuoden 2021 yrityslahjoittajia ja yhteistyökumppaneita olivat muun muassa **American Express, Hairmail, Image Wear, Kustannusosa-
keyhtiö Otava, Libero Essity, Nixu ja WSOY.**

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

Lahjoita lapselle harrastus

Lahjoita panttirahat Eväitä Elämälle -ohjelmaan

Pelastakaa Lasten Eväitä Elämälle -ohjelma tukee lasten ja nuorten opiskelua ja harrastamista. Ohjelman kautta jaettava tuki on tarkoitettu alle 18-vuotiaille lapsille, joiden harrastaminen on uhattuna perheen taloudellisen tilanteen vuoksi.

Sinä voit auttaa lasta saamaan harrastuksen!

Lidl lanseerasi joulukuun 2021 alussa kaikissa myymälöissään uuden palvelun, jossa asiakas voi lahjoittaa pullonpanttirahansa lyhentämättömänä Pelastakaa Lasten Eväitä Elämälle -ohjelmaan.

SÄÄTIÖILLÄ JA TESTAMENTTILAHJOITTAJILLA TAHTO TURVATA LASTEN TULEVAISUUS

Lasten Päivän Säätiö tuki haastavasta korona-vuodesta huolimatta Pelastakaa Lasten toimintaa merkittävällä summalla myös vuonna 2021.

Nenäpäivä- ja **Greta Maria Lindblom** -säätiöiden tuella jatkettiin työtä konfliktien ja kriisien värittämässä Burkina Fasossa, jotta yhä useamman lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen toteutuu. Tuimme äärimmäisessä köyhyydessä olevia perheitä saamaan turvatumpaa toimeentuloa ja autamme heitä pääsemään köyhyyden kierteestä irti. Koulutimme yhteisöjä ja perheitä, jotta lapset pystyisivät käymään koulua eivätkä joutuisi esimerkiksi väkivallan, seksuaalisen hyväksikäytön, ihmiskaupan tai muun huonon kohtelun uhreiksi.

Saimme vuoden 2021 aikana kunnian olla mukana perustamassa **Eva af Heurlin**'n muistorahastoa kotimaan syrjäytymisvaarassa olevien lasten tueksi.

Saimme tukea myös muun muassa seuraavilta säätiöiltä ja rahastoilta: **Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun Säätiö, Päivikki ja Sakari Sohlbergin Säätiö, Raija ja Ossi Tuuliaisien Säätiöön** kuuluva **Linnea Tuuliaisien rahasto** ja **Urheiluopistosäätiö.**

Saimme vuoden aikana myös erittäin merkittävän määrän testamenttilahjoituksia. Toteutamme äärimmäisellä kiitollisuudella ja kunnialla työtämme testamentin kautta muistaneen henkilön viimeisen toiveen lasten ja nuorten hyväksi.

KOTIMAAN OHJELMA

Ronja on saanut tukea Pelastakaa Lasten kotimaan ohjelman kautta. Hän oli alaikäinen tullessaan äidiksi. Ammatillisen tukihenkilön kanssa hän alkoi rakentaa itsenäistä elämää äitinä. Kotimaan ohjelma sisältää monenlaista ammatillista osaamista ja vapaaehtoista toimintaa lasten ja nuorten kehityksen tukenneksi.

KUVA: ANNA AUTIO

VAHVISTIMME TUKEA LAPSILLE MONISSA ERILAISISSA TILANTEISSA

Toiminta kotimaassa oli laaja-alaista ja sitä toteuttamassa on yli 200 ammattilaista ja asiantuntijaa.

Kotimaan ohjelmassa toiminnan tavoitteena oli ohjelmastrategian mukaisesti varmistaa, että lapset ja nuoret saivat oikea-aikaisia palveluita ja heidän oikeutensa osallisuuteen toteutui. Lisäksi tavoitteena oli lapsiin kohdistuvan väkivallan loppuminen ja lasten oikeuksien toteutuminen sekä eriarvoisuuden vähentyminen.

Kotimaan ohjelma sisälsi vuonna 2021 **aluetoiminnan, palveluyksikkötoiminnan, kansalaistoiminnan ja valmiustyön, kehittämistoiminnan ja ehkäisevän työn**. Toimintojen rinnalla toteutimme vahvasti **kotimaan vaikuttamistoimintaa**.

Vuonna 2021 viimeisteltiin kotimaan ohjelman organisaatiomuutosta, jonka myötä kotimaan ohjelma jakautuu vuoden 2022 alussa palvelutoimintaan ja ohjelmatyöhön.

ALUEELLINEN PALVELUTOIMINTA

Aluetoimistoissa ja palveluyksiköissä toteutettiin laadukasta järjestölähtöistä palveluliiketoimintaa. Myimme kunnille laitosmuotoisia sekä perhehoitona toteutettavia sijaishuoltopalveluita, perhekuntoutusta, tukiperhetyötä, adoptioneuvontaa, lastensuojelun edunvalvojatoimintaa sekä erilaisia asiantuntijapalveluita.

PALVELUTOIMINTAAN LAADUNTUNNUSTUS

Palvelutoiminnan SHQS-laaduntunnustus laajeni vuonna 2021 koskemaan myös aluepalveluita. Järjestölle on tärkeää voida myös jatkossa tarjota hyvinvointialueille eettisesti vahva vaihtoehto isojen yksityisten yritysten rinnalla, kun alueet harkitsevat lastensuojelun palveluiden hankintaa.

OHJELMATYÖN LAAJUUS

Laaja-alainen ja monimuotoinen ohjelmatyö keskittyi vuonna 2021 erityisesti työskentelemään seitsemässä teemassa: **pakolaisuus ja liikkeellä olevat lapset, valmius ja lapset kriiseissä, lapsiköyhyys ja eriarvoisuus, lapset ja digitaalinen hyvinvointi, lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta netissä, lapsen osallisuus sekä lapsiperheiden varhainen tuki**. Näihin teemoihin kiinnittyä jatkuvasti vaihteleva määrä kehittämishankkeita ja toimintoja, joiden rahoitus tulee erilaisilta institutionaalisilta rahoittajilta sekä osin lahjoitusvaroista.

KATTAVAA VAIKUTTAMISTYÖTÄ

Asiantuntijuutemme on kysyttyä ja pyrimme myös tekemään yhteiskunnallista vaikuttamistyötä näissä teemoissa ja erityisesti lapsen oikeuksien toteutumiseksi Suomessa ja Euroopassa.

Riitta Hyytinen

johtaja, kotimaan ohjelma

Pelastakaa Lapset ry

TUKIPERHEET VARHAISENA TAI AMMATILLISENA TUKENA LAPSILLE

Aluetoimistojen kautta saatoimme tarjota vuonna 2021 tukiperheen palvelutoimintana 1260 lapselle ja varhaisena tukena 264 lapselle.

Tukiperhetoiminta on vuosien saatossa kehittynyt kahden suuntaan. Varhaisena tukena perheille tarjottava tukiperhetoiminta oli edelleen tärkeä osa työtämme ja se kohdentui niille lapsille, joilla ei ollut tarvetta sosiaalihuollon tai lastensuojelun tukeen.

Tukiperhetoiminta on myös kehittynyt vahvaksi sosiaalihuollon ja lastensuojelun tuen muodoksi osaksi palvelutoimintaamme. Nykyinen palvelutoiminnan tukiperhe- ja ammatillinen tukiperhetoiminta ovat laajasti kilpailutettua toimintaa, jota tuottavat useat yksityiset sosiaalipalvelujen tuottajat.

Kaikki tukiperheeksi haluavat osallistuvatkin ennakovalmennukseen. Lasten turvallisen tukiperhesuhteen varmistamiseksi tukiperheet toimittivat meille rikosrekisteriotteen ja allekirjoittivat sitoumuksen lasten suojelemiseksi, jossa he sitoutuivat toimimaan lapsen oikeuksia kunnioittavalla tavalla.

Toiminnan aikana työntekijät tukivat tukiperheiden jaksamista monin eri tavoin järjestämällä heille vertaistapaamisia ja henkilökohtaisia kohtaamisia oman työntekijän kanssa.

Pelastakaa Lapsilla on järjestökentällä pitkäaikaisin kokemus tukiperhetoiminnan toteuttamisesta. Järjestömme on valtakunnallisesti suurin tukiperhetoiminnan ja ammatillisen tukiperhetoiminnan tuottaja.

KUVA: NIINA SALOKANGAS

TUKIPERHETOIMINNAN HISTORIAA

TUKEA ANTAVA PERHE OLLUT OSA TOIMINTAAMME ALUSTA ASTI

Pelastakaa Lasten 100-vuotisen historian pitkäaikaisimmista toiminnoista on lomakotitoiminta. Järjestömme on tehnyt lomakotitoimintaa toisen maailmansodan vuosista lähtien, jolloin oli tarve lähettää kaupunkilaislapsia maalle saamaan riittävää ravintoa ja vahvistumaan ulkoilmasta kesäaikaan. Lomakotitoiminta on elänyt ajassa ja muuttunut yhteiskunnallisten muutosten myötä.

Vuonna 2021 lomakotitoiminta oli edelleen vahva ja merkittävä osa lapsiperheiden varhaisen tuen kokonaisuutta aluetoimistoissa.

1990-luvulla kesälomien jälkeen saamiemme asiakaspalautteiden perusteella aloitimme tukiperhetoiminnan, jolloin lapset palasivat tuttuun lomakotiin syys-, joului- ja hiihtolomalla sekä viikonloppuisin ympäri vuoden. Hyvin nopeasti kuntien lastensuojelu kiinnostui tukiperhetoiminnasta myös lastensuojelun avohuollon tarjoamana palveluna. Samanaikaisesti vapaaehtoisten kiinnostus tukiperheeksi ryhtymiseen kasvoi.

Tukiperhetoiminnan tavoitteena on tarjota lapselle pitkäaikainen ja turvallinen aikuissuhde. Vuosituhannen vaihteessa kehitimme tukiperheiden valmennusmallin, jonka perustana oli aiemmin järjestössämme käytössä ollut sijaisvanhempien PRIDE-valmennus.

Tukiperhetoiminta on aina perustunut lapsen tarpeisiin saada sellainen tukiperhe, joka parhaiten pystyy vastaamaan lapsen yksilöllisiin tarpeisiin.

2000-luvulla syntyi tarve kehittää tukiperhetoimintaa ammatillisempaan suuntaan. Ammatillisessa tukiperheessä ainakin toisella vanhemmalla on terveys-, kasvatustai sosiaalialan ammatillista koulutusta ja he saavat myös järjestön ammatillisen tukiperhetoiminnan valmennuksen tehtävään. Ammatillisessa tukiperheessä käy pääsääntöisesti erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia. Valtakunnallisesti ammatillinen tukiperhetoiminta on kasvanut tällä vuosituhanella 40 prosenttia.

MERKITYKSELLISIÄ KOHTAAMISIA PERHEENTALOISSA

Pelastakaa Lasten Perheentalot tarjosivat avointa leikkitoimintaa, jossa lapset vanhempien saattoivat kohdata muita perheitä, osallistua erilaisiin toimintatuokioihin, leikkiä omatoimisesti, kahvitella tai syödä omia eväitä. Perheentalon työntekijöiltä oli myös mahdollista saada palveluohjausta.

Pelastakaa Lapset hallinnoi maamme viidestä **Perheentalosta** kahta, *Kuopion ja Joensuun Perheentaloja*. Perheiden kohtaamisia Kuopion ja Joensuun Perheentaloilla oli kaikkiaan **23 600** vuoden 2021 aikana.

Koronavuoden aikana suurin osa lapsikävijöistä oli alle 1-vuotiaita. Perheentaloilla toimi monipuolisesti vertaisryhmiä lapsiperheille, näistä suosituimpina *Vahvuutta vanhemmuuteen* -ryhmä ja *Vauvatreffit*.

Vauvatreffit syntyivät perheiden toiveista. Saadun palautteen perusteella toiminnalla oli voitu vahvistaa vauvaperheiden arjen hyvinvointia muun muassa tarjoamalla mahdollisuus vertaistukeen ja tarjoamalla tietoa ajankohtaisista asioista.

PERHEENTALOILLA OLITOI MINTAA MYÖS VERKOSSA

ePerheentalolla ja jalkautuvilla toiminnoilla varmistettiin lasten ja perheiden esteetön tuen ja tiedonsaanti. *ePerheentalon* toimintamuodoiksi vakiintuivat *etäAamukahvit* ja *Vanhempien kohtaamispaikka verkossa*.

Kuopiossa käynnistyi lisäksi uusi kohtaamispaikkatoiminta kauppakeskus *Matkussa*.

Tärkeänä osana toimintaa olivat vapaaehtoiset, jotka toimivat vuoden aikana Perheentaloilla yhteensä 2900 tuntia.

Kaikki Perheentalot ovat osa Perhekeskuksen monialaista toimintaa. Perhekeskus yhteensovittaa kuntien ja kuntayhtymien sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa.

Perheentalotoiminnat toteutetaan yhteistyönä laajan toimijaverkoston kanssa. Toimijaverkostoon kuuluu noin 60 eri toimijaa. Mukana ovat kaupungit, järjestöt, sosiaali- ja terveyspalvelut, oppilaitokset, yritykset ja seurakunta.

KANSAINVÄLISEN ADOPTIOPALVELUN KAUTTA SAAPUI EDELLEEN LAPSIA

Pelastakaa Lasten kansainvälinen adoptiopalvelu teki vuonna 2021 aktiivista yhteistyötä kohdemaidemme kanssa ja koronapandemian tuomista haasteista huolimatta 25 lasta pääsi Suomeen pysyvään perheeseen.

Pelastakaa Lasten Kansainvälinen adoptiopalvelu jatkoi ammattitaitoista ja pitkäjänteistä työtä adoption tarpeessa olevien lapsien hyvinvoinnin turvaamiseksi. Luotettavan kansainvälisen adoption avulla turvasimme omissa syntymämaissaan lastensuojelullisten toimenpiteiden kohteena oleville lapsille hyvät ja pysyvät kasvu- ja kehitysolosuhteet perheissä Suomessa.

Pelastakaa Lapsilla on pitkä kokemus kansainvälisistä adoptioista ja kauttamme on Suomeen tullut vuosien varrella yhteensä jo **1902** lasta **11** eri maasta. Järjestimme yhteistyömaita vuonna 2021 olivat *Filippiinit, Bulgaria, Kiina ja Thaimaa*.

MONIPUOLISTA TIETOA SADOILLE

Kaiken toimintamme keskiössä oli adoptoitava lapsi, hänen oikeutensa ja tarpeensa. Työskentelimme lapsilähtöisesti sen eteen, että lapsen adoptioilla hakijoilla oli tietoa ja ymmärrystä tietoa ulkomailta adoptoitavista lapsista ja heidän tarpeistaan. Järjestimme infotilaisuuksia ja henkilökohtaisia kohtaamisia, joissa kerroimme adoptiosta ja sen merkityksestä.

Adoptiolapsen terveydentila -luennot tarjosivat paljon tietoa ja ymmärrystä adoptoitavien lasten terveydentilasta ja erityistarpeista.

Kohdemaainfot tarjosivat adoptiolasta toivoville mahdollisuuden saada tietoa kohdemaistamme ja heidän käytännöistään.

Adoptioperheet kertovat -tilaisuus oli edelleen suosittu. Siellä jo adoptoineet perheet kertoivat omista kokemuksistaan lapsen adoptioimisesta ulkomailta. Kohtaamisten ja luentojen kautta tavoitimme vuoden 2021 aikana lähes **740** adoptiota harkitsevaa henkilöä.

LASTEN OIKEUDET

Toiminnassamme painotimme myös ulkomailta adoptoitujen oikeuteen ja mahdollisuuteen saada adoption jälkeistä tukea ja apua. Tarjosimme henkilökohtaista adoption jälkeistä apua ja tukea Suomeen adoptoiduille ja heidän perheilleen. Järjestimme myös yli **100** henkeä tavoittaneen webinaarin, siitä miten tärkeää adoptiosta puhuminen on. Pidimme ensisijaisen tärkeänä, että jokaisella kauttamme adoptoidulla on mahdollisuus saada tukea ja apua omaan taustaan ja identiteettiin liittyvissä pohdinnoissa ja selvittelyissä.

Teimme tiivistä yhteistyötä ja vaikuttamistyötä niin kotimaisten kuin ulkomaisten adoptio toimijoiden kanssa, jotta ulkomailta adoptoitavien lasten paras voidaan turvata.

Kansainvälisen adoptiopalvelun lähtökohtana on eettinen, kansainvälisten sopimusten ja lakien mukainen toiminta, jossa lapsen oikeus perheeseen ja hyviin kasvu- ja kehitysolosuhteisiin toteutuu.

Pelastakaa Lapset on toiminut adoptiojärjestäjänä adoptiolain astuttua voimaan vuonna 1925.

SELKEÄT LAATUKRITEERIT KAIKKIIN PALVELUTOIMINTOIHIMME

SHQS laadunhallintajärjestelmä on sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden toiminnan johtamisen ja kehittämisen väline. Vuonna 2021 Pelastakaa Lasten palvelutoiminta laajensi SHQS-laadunhallintajärjestelmän koskemaan myös aluetoimistoja.

Pelastakaa Lasten palveluyksiköt ovat saaneet laaduntunnustuksen säännöllisesti vuodesta 2012 lähtien. Aluetoimistojen palvelut saivat tunnustuksen 2021 ensimmäisen kerran.

Laaduntunnustuksen tavoitteena on tehostaa moniammatillista työskentelyotetta. Tarkoituksena on ottaa koko organisaatio mukaan laadun, toiminnan ja asiakastytytyväisyyden kehittämiseen.

Kyseinen järjestelmä tarkastelee asiakkaille tarjottavien palveluiden laadun lisäksi tukipalvelujen, kuten talous, HR ja viestintä, toimintaa. Laatuohjelma on hyvä tuki toiminnan jatkuvaan parantamiseen pyrittäessä.

LAADUN VARMISTAMISEN VIISI MENETELMÄÄ

Laadunvarmistamisen menetelmiä ovat:

Itsearviointi, jossa arvioidaan yksikön tai aluetoimiston toimintaa kolmella eri osa-alueella: johtaminen, voimavarojen hallinta ja prosessien hallinta.

Sisäiset auditoinnit, jotka toteutetaan joka vuosi. Tällöin tehtävään koulutetut sisäiset auditointijat kiertävät pareittain auditoidussa toisen yksikön tai toimiston kuin missä itse työskentelevät.

Ulkoinen auditointi tehdään **Labqualityn** auditointijien taholta. Heidän tehtävänä on **asiakirjanäytön, työntekijöiden ja johdon haastattelujen** perusteella todeta toiminnan laadukkuus.

Laaduntunnustus sertifikaatti annetaan kolmen vuoden välein. Välivuosina tehdään ylläpitoauditointeja.

Laatulupaukset. Olemme määritelleet laatulupaukset asiakastyön prosessikuvauksien perusteella. Näiden toteutumisen varmistamme *laatu*poikkeamamenettelyllä.

Valitut poikkeamat ovat sellaisia, joiden toteutumisen ajattelimme olevan olennaisia laadukkaan työn toteutumiseksi. Poikkeamia seuraamalla varmistamme, että voimme tarvittaessa tehdä korjaavia toimenpiteitä, jotta ne asiat, joista on sovittu, toteutuvat. Menettely nostaa esille myös mahdolliset korjaustarpeet asiakastyön prosesseissa.

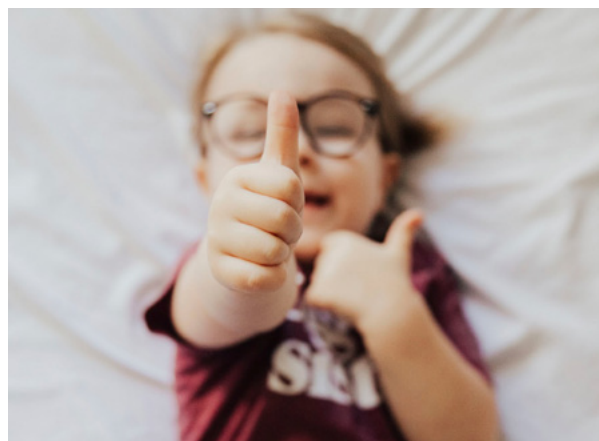
Asiakaspalautteet. Pyydämme vuosittain kaikilta asiakkailtamme palautetta siitä, millaisia kokemuksia heillä on saamastaan palvelusta. Palautetta pyydetään myös kuntien viranomaisilta, joiden kanssa teemme yhteistyötä.

Kyselyiden tavoitteena on saada tietoa siitä, millaisena meidän palvelumme koetaan, ja mihin osa-alueisiin olisi syytä kiinnittää huomiota, mitä muuttaa tai kehittää.

LAATU ON YHTEISTYÖN TULOS

Sovimme, että palveluyksikkötoiminnan johtaja ja aluepalveluidenjohtaja tekevät laatuwierroksen yksiköihin ja aluetoimistoihin kerran vuodessa, yhdessä kehittämispäälliköiden kanssa.

Laadunhallinta on yhteistä, jatkuvaa työtä, jolla varmistamme toimintamme jatkuvan kehittymisen.

KORONAN VAIKUTUKSET NÄKYIVÄT PALVELUYKSIKÖISSÄ

Korona näkyi sijaishuollossa ja perhekuntoutuksessa vielä vuonna 2021.

Korona näkyi vuonna 2021 sijaishuoltoyksiköiden arjessa, kun sekä aikuiset että lapset saivat tartuntoja ja yksiköissä jouduttiin mm. järjestelemään karanteenitiloja lapsille. Työntekijät ja myös lapset joustivat monin tavoin ja pandemiasta selvittiin lopulta kunnialla jokaisessa yksikössä.

Katse oli kuitenkin vahvasti tulevaisuudessa. Kehittämällä organisaatorakennetta tehostettiin toimintaa. Sijaishuoltoyksikkö **Raunila** sai erikoistumisstatuksen. Sijaishuollon yksiköt **Suvilinna** ja **Ritvala** jatkoivat vahvaa, hyvää työtään lasten ja nuorten parissa.

Perhekuntoutusyksikkö **Suvikumpu** oli jouduttu sulkemaan tilapäisesti loppuvuonna 2020, mutta alkukeväästä työ jälleen käynnistyi, kun kunnat ryhtyivät taas lähettämään perheitä perhekuntoutukseen.

Vuoteen 2021 sisältyi paljon haasteita koronan vuoksi, mutta vuosi vietiin kuitenkin läpi kiitettävillä arvosanoilla. Esimerkiksi kotiin tehtävissä palveluissa kehitettiin nuoria ja perheitä osallistavaa, kuntouttavaa työtä ja sijaishuoltoyksiköissä lasten kanssa toteutetut vertaisarviointit kertoivat laadukkaasta työstä.

LASTENKOTI SUVILINNA SAI HUIPPUPISTEET

Lasten kuuleminen ja heidän mielipiteidensä huomioonottaminen kuuluu lastenkotien toimintaan. Arjessa tapahtuvan keskustelun ja suunnittelun lisäksi lapsilla oli mahdollisuus kattavampaan palautteen antoon.

Joulukuussa 2021 toteutettiin lastenkoti Suvilinnassa vertaisarviointi. Nuoret saivat arvioida, antaa palautetta ja kertoa mielipiteitään lastenkoti Suvilinnasta ja omasta arjestaan siellä.

Arvioinnissa oli mukana 6 nuorta.

He antoivat Suvilinnalle 4,7/5 tähteä.

Lastenkodissa asuvat nuoret kokivat Suvilinnassa vallitsevan hyvän, ihanan, rauhallisen ilmapiirin. Olominen oli toki myös energistä, toisinaan villiä. Mukava ilmapiiri mahdollisti nuorille myös vitsailemisen ja vaikeammista aiheista puhumisen.

”Tuntuu kodilta. Tulee turvallinen olo.”

”Kyllä, täällä hyväksytään ja otetaan ihmisiä huomioon yksilöllisinä”

”Aikuisten ja lasten kanssa voi avoimesti puhua ja luottaa”

Nuoret kertoivat vertaisarvioijille saavansa iloa: kavereista, Suvilinnan väestä, sukulaisista, eläimistä, musiikista, koulunkäynnistä, pelaamisesta, hengailusta, uuden oppimisesta sekä netistä.

Vertaisarviointi on tärkeä työmuoto, jonka keinoin nuorten mielipiteet saadaan aidosti esiin. Vertaisarviointia tullaan jatkamaan ja toimintaa kehittämään nuorten palautteen pohjalta.

Vertaisarvioinnit aloitettiin sijaishuollon yksiköissä Pesäpuun kokemusasiantuntijoiden kanssa syksyllä 2019.

KUVA: JUSSI HEILTALA

PELASTAKAA LAPSET ON VAIKUTTANUT SIAISHUOLLON TILANTEEN PARANTAMISEKSI

Lasten ja nuorten turvallisuus, toimijuus ja osallisuus voidaan turvata lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidossa ainoastaan sillä, että meillä on riittävästi ammattitaitoisia, lämpimiä aikuisia lapsia ja nuoria hoitamassa.

Pelastakaa Lapset oli 2021 mukana niissä keskusteluissa, joissa etsittiin ratkaisua eettisesti kestävästä sijaishuollon toteutumisesta. Oma järjestömme nosti rohkeasti esiin lastensuojelun sijaishuollon hätätilan, jossa henkilöstöväjät vaivaa koko alaa.

Keräsimme tietoa alalla toimivilta järjestöiltä ja yksityisiltä palveluntuottajilta ja keräämämme tiedon perusteella teimme vahvaa vaikuttamistyötä nostaksemme ongelman keskusteluun.

Pelastakaa Lapset kokosi laajan lastensuojelun asiantuntijaverkoston vaikuttamaan päättäjätahoihin. Kävimme keskusteluita muun muassa **sosiaali- ja terveysministeriön** kanssa siitä, miten sijaishuollon henkilöstömitoitus ja alan vetoisuus saataisiin nousuun.

STM:n sosiaalialan ammattihenkilöiden neuvottelukunnalle esitettiin toimenpide-ehdotus laitoshoidon työntekijätilanteen parantamiseksi. Lisäksi tapasimme STM:n ja **OKM:n** edustajia tavoitteena vaikuttaa myös koulutuksen kehittämiseen ja lastensuojelun osaamisen vahvistamiseen sosiaalialan opetussuunnitelmassa.

Olimme mukana myös STM:n pyöreän pöydän keskustelussa, jossa haettiin kestävästä muutoksesta rakenteisiin ja toimintakulttuuriin sijaishuollossa.

PAIKALLISYHDISTYKSET TÄRKEÄ OSA LASTEN JA PERHEIDEN TUKEA

Paikallisyhdistystemme toiminta painottui toisenakin koronavuonna vahvasti lasten ja perheiden tukemiseen. Eväitä Elämälle -tukien (oppimateriaali- ja harrastustuki sekä mentoointi) lisäksi yhdistykset antoivat muuta taloudellista ja materiaalista tukea **1344** lapselle ja **696** perheelle. Yhdistysten antaman avun ja tuen merkitys oli suuri.

Yhdistykset olivat myös aktiivisia paikallisia vaikuttajia ja edistivät lapsen oikeuksia. Paikallisyhdistyksemme välittivät Pelastakaa Lasten kuntavaalitavoitteita ja mielipidekirjoituksia omilla paikkakunnillaan. Näin kannustettiin äänestäjiä huomioimaan lapsen oikeudet äänestysvalinoissaan ja sitoutettiin ehdokkaita / päättäjiä tekemään kunnissa lapsen hyvinvointia edistäviä päätöksiä.

Yhdistykset jakoivat myös Vuoden lapsellinen teko -diplomia paikalliselle toimijalle tai toimijataholle, joka on edistänyt lapsen oikeuksia.

PIENIMUOTOISTEN TAPAAMISTEN VUOSI

Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen jäi normaaliaikojaa vähäisemmäksi koronarajoitusten takia, mutta jonkin verran tapahtumia kuitenkin järjestettiin lapsiperheiden iloksi. Oli muun muassa keppari- ja käsityöiltoja, kirpputoritoimintaa, toritapahtumaa, puurojuhlaa, konsertteja, perinneleikkipäivää, kuvataidekoulua ja urheilupainotteinen kesäleiri alakouluikäisille sekä vanhemmuuden tuen viikonloppukurssi.

PELASTAKAA LAPSILLA ON

noin **2500** vapaaehtoista
yli **4200** jäsentä
74 paikallisyhdistystä

AHVENANMAAN YHDISTYKSEMME TEKI VAHVAA VAIKUTTAMISTYÖTÄ

”Ahvenanmaan Pelastakaa Lapset oli iloinen mahdollisuudesta osallistua vaikuttamistyöhön, kuten kuulemisiin ja lausuntoihin sekä antamaan näkökulmia lapsen oikeuksien kautta. Myös lapsen oikeuksia edistävät nuoret vaikuttajat arvostivat yhteistyötä Ahvenanmaan päättäjien kanssa. Vuoden aikana pidimme kiinni järjestössä sovittua linjaa lapsen oikeuksien edistämisen suhteen. Työskentelimme sekä lapsen oikeuksia edistäen, että ennaltaehkäisevästi lasten, nuorten sekä lasten elämää vaikuttavien aikuisten kanssa.”

”Rädda Barnen på Åland är väldigt glada över möjligheten att genom påverkansarbete vara delaktiga i höranden och remissförslag och bidra med ett barnrättsperspektiv. Även barnkonventionspiloterna uppskattar möjligheten att samarbeta med beslutsfattare på Åland. Under verksamhetsåret håller vi fast på den inslagna vägen för föreningens barnrättsarbete. Vi arbetar både främjande och förebyggande med barns rättigheter, både direkt med barn och unga och med viktiga vuxna som på olika sätt påverkar barns liv.”

(PELASTAKAA LAPSET, AHVENANMAA, VUOSIKERTOMUS 2021)

KUVA: NINA SALOKANGAS

EVÄITÄ ELÄMÄLLE NÄYTTI VOIMANSA

Eväitä Elämälle -ohjelma rahoitetaan täysin lahjoitusvaroin. Eväitä Elämälle -ohjelman tuki kohdennetaan vähävaraisten perheiden lasten harrastus- ja opiskelumahdollisuuksiin. Tavoitteena on edistää lasten yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja hyvää kehitystä.

Vuonna 2021 ohjelmassa tuettiin yhteensä **10 680** lasta ja tukea jaettiin yhteensä **886 080** euroa.

Ohjelman kolme tukimuotoa koostuvat *oppimateriaalituesta* toisen asteen opiskelijoille, *harrastustuesta* alle 18-vuotiaille lapsille sekä *mentoroinnista* yläkoululaisille. Vuonna 2021 jatkettiin *ruokalahjakorttien* jakoa pitkittyneen koronapandemian vuoksi. Ruokalahjakortit jaettiin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa oleville perheille.

Ohjelma toimii valtakunnallisesti paikallisyhdistysten ja kaikkien aluetoimistojemme kautta. Ohjelmaa toteutti vuonna 2021 Pelastakaa Lasten **58** paikallisyhdistystä sekä **5** aluetoimistoa. Paikallisyhdistysten ja niissä toimivien vapaaehtoisten tekemällä työllä on valtavan suuri merkitys.

Ilman lahjoittajia ja paikallisyhdistysten vapaaehtoisia Eväitä Elämälle -ohjelmaa ei pystyittäisi toteuttamaan nykyisessä mittakaavassa ja niin moni lapsi ja nuori jäisivät ilman tarvitsemaansa tukea.

Ohjelman myöntämä tuki vaikutti paitsi konkreettisesti lasten ja nuorten elämään, mutta myös kokonaisvaltaisesti koko perheeseen.

OIKEUS HARRASTUKSEEN

Harrastustuen kautta lapset saivat iloa ja onnistumisia elämäänsä vaikeuksien keskellä. Harrastaminen vahvisti terveyttä ja itsetuntoa, ja moni lapsi pääsi toteuttamaan unelmiaan voidessaan aloittaa pitkään haaveissa olleen harrastuksen. Ilman tukea monen lapsen mahdollisuus harrastaa olisi jäänyt toteutumatta. Pitkittyneen koronapandemian vuoksi ja sosiaalisen elämän kannalta oli ensiarvoisen tärkeää, että lapset pääsivät harrastamaan ja saattoivat elää tasapainoista elämää.

OIKEUS OPPIMISEEN

Ilman oppimateriaalitukea monen nuoren opiskelut olivat vaarassa jäädä kesken. Tuki helpotti stressiä ja huolta. Nuoret saattoivat keskittää energiansa opiskeluun. Nuoret kertoivat kokevansa tulevaisuuden näkymät valoisampana saamansa tuen myötä.

OIKEUS APUUN

Mentorointi mahdollisti nuorille opiskelun omassa tahdissa ja omalla tavallaan. Nuoret olivat avun myötä saavuttaneet asettamiaan tavoitteita, ja sitä kautta saaneet nostettua arvosanojaan. Lisäksi motivaatio koulunkäyntiin parantui.

OIKEUS RUOKAAN

Ruokalahjakortit koettiin lapsiperheissä suurena helpotuksena ja konkreettisena arjen tukena vallitsevan koronapandemian keskellä. Ruokalahjakortti helpotti perheen ruokakustannuksia, minkä lisäksi se vähensi taloudellisesta tilanteesta aiheutunutta huolta. Ruokalahjakortteja jaettiin vuonna 2021 **4056** perheelle.

Eväitä Elämälle -tukien ja ruokalahjakorttien lisäksi yhdistykset antoivat muuta taloudellista ja materiaalista tukea 1344 lapselle ja 696 perheelle.

YHDESSÄ LASTEN TUEKSI KRIISITILANTEISSA

Kehitimme Yhdessä lasten tueksi kriisitilanteissa -hankkeessa varautumista lapsia ja perheitä koskettaviin suuronnettomuus- ja häiriötilanteisiin. Hankkeessa edistettiin erityisesti erikielisten lasten ja perheiden huomioimista varauduttaessa häiriötilanteisiin.

Lapsen kohtaaminen kriiseissä -koulutuskokonaisuuteen (STEA) tehtiin uusi osio erikielisten lasten kohtaamisesta häiriötilanteissa.

Lapsiystävällinen tila -toiminnasta häiriötilanteissa pilotoitiin verkkokoulutus ja etäkoulutus vapaaehtoisille.

Työntekijöistä ja vapaaehtoisista koostuva kouluttajaverkosto kehitti koulutustoimintaa. Verkoston jäsenet toteuttivat koulutukset **Kuopion Perheentalossa** ja ensimmäistä kertaa ruotsiksi Ahvenanmaalla. Lisäksi koulutuksia järjestettiin omille ja yhteistyökumppaneiden vapaaehtoisille mm. **Naisten Valmiusliiton NASTA**-harjoituksessa ja valmiustoimijoiden *Kotiseutu*-harjoituksissa.

Afganistanin hallinnon romahdus aiheutti huolta Suomessa asuvissa afgaaneissa. Ohje lasten kohtaamiseen kriisitilanteissa käännettiin dariksi ja pastuksi, ja sitä jaettiin verkostoissa.

Erikielisten lasten ja perheiden huomioimista häiriötilanteisiin varautumisessa kartoitettiin ensimmäistä kertaa *Lapset kriiseissä* -selvityksessä.

Selvitykseen haastateltiin suomalaisia asiantuntijoita, **Save the Children** -organisaation edustajia ja asiaa selvitettiin myös kyselyllä. Selvitys julkistettiin *Lapset kriiseissä* -webinaarissa. Selvityksen mukaan lapset ja perheet jäivät kansallisella tasolla valmiussuunnitelmassa usein osaksi yleistä haavoittuvien ryhmien kategoriaa. Eikä näissä ohjeistuksissa avata, miten lapset käytännössä huomioidaan.

Lasten, perheiden ja eri kieliryhmien huomioimisessa on siis vielä tehtävää, jotta tieto varautumisohjeista olisi yhdenvertaisesti ja läpileikkaavasti kaikkien saatavilla.

VALMIUSTYÖ JA ALUEELLISET VALMIUSKESKUKSET

Koronapandemian takia viranomaisten ja järjestöjen valmiusharjoituksia ei voitu järjestää. Kehittämistyötä **Etelä-Karjalan Sosiaali- ja ter-**

veyspiiri Eksoten alueellisen valmiuskeskusmallin kanssa kuitenkin jatkettiin. Alueen valmiuskeskukset kokoaisivat häiriötilanteessa viranomaiset, järjestöt ja vapaaehtoiset tuottamaan alueen asukkaille tietoa ja palveluja.

Fyysisen avun lisäksi oli oleellista, että keskuksissa tarjotaan psykososiaalista tukea ja, että lapsille sekä perheille on oma, turvallinen tila. Roolimme oli järjestää keskuksissa Lapsiystävällisen tila -toimintaa työntekijöiden ja vapaaehtoisten voimin **Vapaaehtoisen pelastuspalvelu Vapepan** jäsenjärjestönä. Uudellamaalla valmiuskeskusyhteistyötä aloitettiin myös Kirkkonummen kunnan kanssa.

SAVITAIPALEEN KUNNAN KOULULAISILLE TEHTIIN ALUEEN VALMIUSKESKUKSESTA JA LAPSIYSTÄVÄLLINEN TILA -TOIMINNASTA KYSELY

Koululaisille mieluisimpia tapoja viettää aikaa keskuksen Lapsiystävällisessä tilassa (esimerkiksi pitkittyneen sähkö- tai vesikatkon aikana) oli pelaaminen kännykällä, korteilla tai lautapeleillä. Mahdollisuutta lepoon rauhallisessa tilassa pidettiin myös tärkeänä.

Koululaiset toivoivat, että tila olisi viihtyisä ja pehmeä. Siellä tulisi olla leluja, puuhaa, ruokaa ja mahdollisuus kavereiden kanssa oleiluun ja jutteluun. Keskuksessa toimivilta aikuisilta koululaiset toivoivat ensiaputarvikkeita, järjestelmällisyyttä, huolenpitoa, turvaa, yhdessäoloa ja keskusteluapua.

VALMIUDEN VAIKUTTAMISTYÖ JA VERKOSTOT

Pelastakaa Lasten työntekijöitä ja vapaaehtoisia osallistui jäsenjärjestön edustajina Naisten valmiusliiton ja Vapaaehtoisen pelastuspalvelun valtakunnalliseen ja alueelliseen toimintaan. Lisäksi yhteistyötä ja vaikuttamistyötä tehtiin mm. seuraavissa verkostoissa:

- *Turvallisuuskomitean alainen Yhteiskunnan turvallisuusstrategian järjestöverkosto*
- *Wider Security Network WISE*
- *Huoltovarmuusorganisaation Kotitalouksien varautuminen -toimikunta*

KUVA: ANNA MIKKONEN / PELASTAKAA LAPSET

AMMATTILAISILLE TIETOA LASTEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMISEEN

Vuonna 2021 saimme valmiiksi Arjesta voimaa-hankkeen, annoimme koulutuksia lasten kanssa kehittämiseen liittyen ja suunnitimme tulevaa toimintaa lasten osallisuuden vahvistamiseksi.

KIRJA:

KOHTI LAPSEN NÄKÖISTÄ OSALLISUUTTA

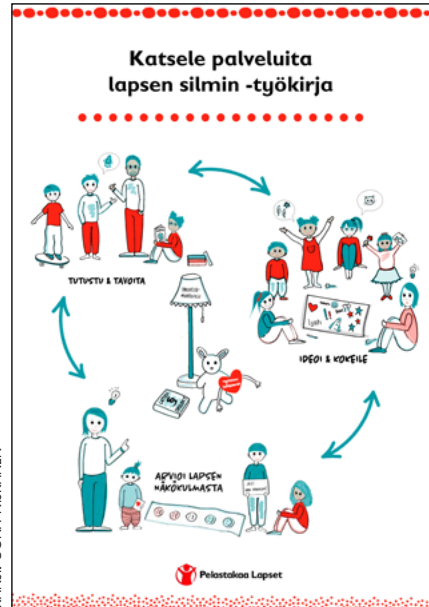
KANSI: SANINA PELLICIONI

Julkaisimme *Kohti lapsen näköistä osallisuutta* -teoksen. Teos koostuu 24:n ammattilaisen ja tutkijan artikkeleista, joissa he kertovat, mitä he ovat lapsilta oppineet. Teos on suunnattu lapsia kohtaaville ammattilaisille.

Teoksessa lähestytään lapsen elämää ja osallisuuden kokemuksia lapsille merkityksellisten paikkojen ja palvelujen kautta. Teos kumpuaa *myönteisen tunnistamisen* asenteesta, jotka yhdessä lapsen oikeuksien kanssa luovat vahvan perustan lapsen näköiselle osallisuudelle. Teos lähtee liikkeelle siitä, että lapsen näköinen osallisuus toteutuu, kun lapsi saa olla oma itsensä, kuuluu joukkoon, saa huolenpitoa ja rakkautta sekä osallistua ja vaikuttamaan itselle tärkeisiin asioihin.

VERKKOKOULUTUS:

KATSELE PALVELUITA LAPSEN SILMIN

KANSI: OONA NISKANEN

Kiinnostus verkkokoulutustamme kohtaan oli valtava ja mukaan ilmoittautuneita oli **280** ammattilaista. Kolmen kuukauden koulutus pohjautui *lapsikeskeisen palvelumuotoilun* asenteeseen ja tavoitteena oli kannustaa ammattilaisia katsomaan omia palveluita lapsen silmin ja kehittämään niitä lasten kanssa. Kannustimme osallistujia tekemään pieniä kehittämiskokeiluita lasten kanssa.

Saimme loistavia kehittämissimerkkejä *Lapsilta opittua*-verkkosivustollemme, jota lukien muutkin ammattilaiset voisivat inspiroitua kehittämään lasten kanssa.

OPAS:

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTIA LASTEN KANSSA

KANSI: TARMO MALASAARI

Teimme lapsivaikutusten arvioinnista käytännöllisen oppaan yhdessä vaikuttamistyön ja Perheentalojen kanssa. Opas on suunnattu päättäjille, virkamiehille ja heille, jotka tekevät käytännössä lapsivaikutusten arvioinnin prosesseja kunnissa, valtionhallinnossa ja muualla. Opas painottui lapsivaikutusten arvioinnin käytännölliseen vaiheeseen, jossa kuullaan lapsia.

Opas kannustaa ottamaan lapset mukaan prosessiin ja lähestymään heitä leikkillisesti ja luovin keinoin, huomioiden myös pienet lapset ja haavoittuvat lapsiryhmät.

LAPSET ARVIOIVAT TOIMINTOJAMME

Kysyimme lapsilta palautetta siitä, miten he toimintoissamme kokevat osallisuutta, toimijuutta ja turvallisuutta. Anonyymiin sähköiseen kyselyyn vastasi yhteensä **221** lasta aluepalveluista sekä ehkäisevistä toiminnoista.

Keskimäärin **53 %** vastanneista lapsista koki, että voi aina puhua toiminnassa haluamistaan asioista. Keskimäärin **53 %** koki, että heidän toiveitaan on kuunneltu aina.

28 % koki voivansa vaikuttaa aina siihen, mitä toiminnassa tehdään.

Keskimäärin **76 %** lapsista koki aina toiminnassa olonsa turvalliseksi.

PAKOLAISTYÖSSÄ HUOMIO VANHEMMUudessa JA LAPSUUDESSA

Vuonna 2021 pakolaisuuden ja muuttoliikkeen parissa tehtävässä työssä keskityttiin erikielisten lasten huomioimiseen kriiseissä, pakolaistaustaisten lasten ja perheiden tukemiseen sekä vaikuttamistyöhön.

Kuulimme ja tuimme **175** lasta ja **262** vanhempaa pakolaistaustaisille perheille suunnatuissa tapahtumissa ja kohtaamisissa. **Espoon kaupungin** kanssa yhteistyössä toteutetuista valmennuksista valmistui alkuvuodesta viisi perhettä ilman huoltajaa Suomeen tulleiden lasten sijaisperheiksi.

Seurasimme tiiviisti Kreikasta **EU:n** sisäisinä siirtoina Suomeen ilman huoltajaa tulevien lasten siirtoja, ja yhdessä **YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n** kanssa myös kuulimme **25:n** siirretyn lapsen kokemuksia.

Teimme kannanottoja ja lausuntoja, ja kerroimme pakolaisuuteen liittyvistä lapsuuden ja perhe-elämän haasteista muun muassa sisäministeriön tilaisuudessa **Säätytalolla** ja **THL:n** järjestämässä pohjoismaisessa konferenssissa. Päätäjätapaamisissa pakolaistoimijoiden verkoston kanssa puhuimme perheen merkityksestä ja perheenyhdistämisen vaikeuksista Suomessa.

Olimme mukana kehittämässä koko kansainvälisen järjestömmekä pakolaislasten oikeuksiin ja tukeen keskittyvää työtä järjestön globaalissa asiantuntijaverkostossa, vaikutimme eurooppalaisessa vaikuttamisverkostossa ja vaihdoimme kokemustietoa työstä pakolaislasten parissa Euroopassa ja maailmalla.

Vaikutimme myös Afganistanista pakenevien samoin kuin Valko-Venäjän rajalle saapuvien muuttoliikkeesä olevien lasten ja perheiden suojelun ja oikeuksien toteutumisen puolesta.

VANHEMMUUDEN TUKEMISEN TÄRKEYS

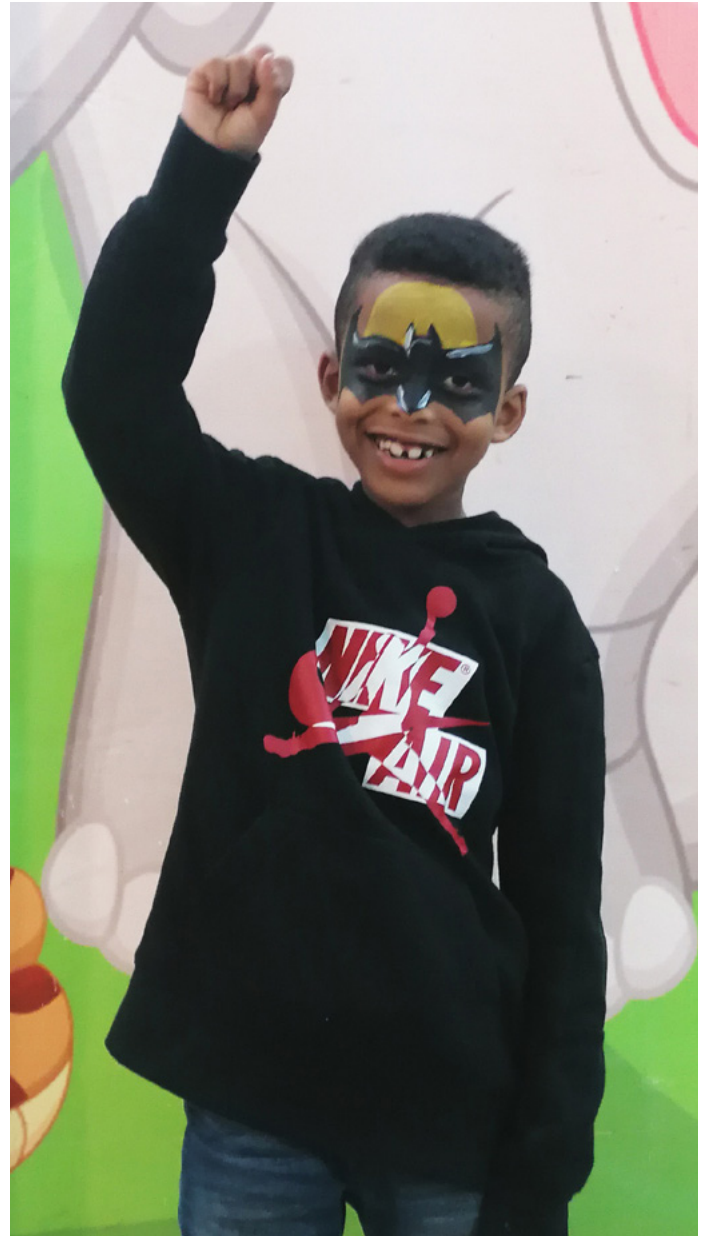
Pelastakaa Lasten pakolaistyössä alkoi elokuussa 2021 uusi kolmevuotinen hanke *Usra – perheenä Suomessa*, joka keskittyy vaikeammin tavoitettavien, kuten paperittomien, turvapaikanhakijoiden ja kotoutumisen alkuvaiheessa olevien erityisen haavoittavassa asemassa olevien perheiden tukemiseen. Hankkeessa kehitetään myönteisen vanhemmuuden tukeen soveltuvaa toimintamallia ja kerätään tietoa lasten ja perheiden tuen tarpeesta.

Aloitimme syksyllä tarve- ja yhteistyökartoituksen, jossa tavattiin **19**:sta pääosin **Helsingin** ja **Vantaan** seudulla arabiankielisten perheiden kanssa työskentelevää toimijaa, sekä hankkeen ohjausryhmiin osallistuvia ammattilaisia ja kokemusasiantuntijoita. Osallistuimme lukuisiin alan verkostoihin ja koulutuksiin, joissa esittelimme hanketta ja keräsimme tietoa toiminnan tueksi.

Aloitimme yhteistyön **Helsingin Diakonissalaitoksen** ja **Punaisen Ristin** alaisten paperittomia perheitä tukevien toimintojen, **Maahanmuuttoviraston** ja **Vantaan kaupungin kanssa**. Vammaisten pakolaistaustaisten lasten ja vanhempien tavoittamiseksi yhteistyö aloitettiin myös **Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilman** kanssa.

Järjestimme Itäkeskuksessa perhetapahtuman, jonka kautta tavoitettiin noin **150** lasta ja **50** vanhempaa, joilta kerättiin tietoa lapsia ja vanhempia motivoivasta toiminnasta. Tarjosimme lisäksi yksilötukea arabiankielisille vanhemmille yhteensä **212** kohtaamisessa syksyn 2021 aikana.

Aloimme soveltaa järjestön kansainvälisiä vanhemmuuden tuen malleja (mm. *Parenting without Violence*) pakolaistaustaisten perheiden tukemiseen. Tässä teimme syksyllä yhteistyötä **Humanistisen ammatikorkeakoulun** yhteispedagogiopiskelijoiden kanssa. Tutustuimme myös muiden toimijoiden, kuten **THL:n** vanhemmuuden tuen malleihin, ja teimme yhteistyötä järjestön sisällä osallisuuden periaatteiden huomioimiseksi lapsille kehitettävässä toiminnassa.

KUVAT: VILMA PIMENOFF

Usra-hankkeessa toimintaa toteutetaan niin vanhemmille kuin lapsillekin. Lasten osallisuus on keskeistä, ja lapset on otettu mukaan myös toiminnan suunnitteluun.

LASTEN SUOJELEMINEN SEKSUAALIVÄKIVALLALTA VERKOSTA AINA VAIN AJANKOHTAISEMPAA

Lasten suojeleminen ja Nettivihje -toiminto pyrki ennaltaehkäisemään lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia ja edistämään varhaista puuttumista rikoksiin tuottamalla tietoa, jakamalla sitä ja koulutuksella.

Lasten suojeleminen ja Nettivihje -toiminto ylläpitää Nettivihje-palvelua, joka vastaanotti **3439** vihjettä lapseen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvästä toiminnasta ja materiaalista digitaalisissa ympäristöissä vuonna 2021. Lisäksi Lasten suojeleminen ja Nettivihje -toiminto teki yhteistyötä **Canadian Centre for Child Protection** -järjestön ylläpitämässä *Project Arachnidissa*, jossa toiminto analysoi **113 184** kuvaa vuonna 2021.

Lasten suojeleminen ja Nettivihje -toiminto koulutti vuonna 2021 yli **3200** ammattilaista **28** koulutustilaisuudessa. Koulutusta tarjottiin lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta digitaalisessa mediassa ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisystä mm. sosiaali-, terveys- ja opetustoimen ammattilaisille.

Lasten suojeleminen ja Nettivihje -toiminto uudisti nettisivunsa ja tuotti useita materiaaleja ammattilaisille, lapsille ja nuorille sekä heidän huoltajilleen.

Kaikki tuotetut materiaalit ovat saatavilla Nettivihjeen materiaalipankissa osoitteessa:

nettivihje.fi/materiaalipankki

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

DIGITIIMISSÄ TASAISTA KEHITYSTÄ JA UUSIA AVAUKSIA

Pelastakaa Lasten digitaalisen hyvinvoinnin tiimissä työskennellään lasten ja nuorten palveluiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden parissa. Vuonna 2021 kohtasimme palveluissamme lapsia ja nuoria yli 16 000 kertaa kahdenvälisissä ja ryhmäpalveluissa.

Palveluissamme korostui erityisesti kahdenvälisten palveluiden kysyntä. Tavoittavuus kasvoi voimakkaasti. Saimme mukaan kahdeksan uutta yhteistyökuntaa ja koulutimme lähes 100 uutta vapaaehtoista.

Koronan vaikutukset nuorten elämässä puhuttivat paljon vuonna 2021. Vastasimme huoleen käynnistämällä *ExitKorona*-hankkeen, jossa tarjoamme yksinäisille ja tulevaisuudesta ja omasta jaksamisestaan huolestuneille nuorille intensiivisempää keskusteluapua ja mentorointia digitaalisin välinein. Nuoret ovat erittäin aktiivisesti mukana *ExitKorona*-hankkeen toteutuksessa **NEX**-kehittäjäryhmän kautta.

Pelaavia lapsia palvellaksemme avasimme keväällä 2021 oman *NetariCraft*-peliserverin, jolla lapset voivat pelata **Minecraftia** ja chattailla muiden lasten kanssa, luotettavan aikuisen ohjauksessa. *NetariCraft* on kiinnostanut myös kuntia, joille on avattu digitaaliseen huvipuistoon omia tiloja.

Koululaisten digitaalista hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistaaksemme käynnistimme yhteistyössä **Opetushallituksen** kanssa *Huippula*-ohjelman, joka tarjoaa opettajille työkaluja digitaalisten kansalaistaitojen opettamiseen. Hankkeen pääkumppaneita ovat **Accenture, Gigantti, Microsoft** ja **Telia**.

Väkivaltaisen ääriajattelun vastainen työomme sai vahvistusta uuden *Resilienssi*-hankkeen käynnistyessä. *Resilienssi*ssä etsitään yhdessä nuorten kanssa ratkaisuja ääriajattelun ja -toiminnan ehkäisyyn paikallisella tasolla ja vahvistamalla ammattilaisten kykyä kohdata ilmiö. Myös toinen ekstremismin vastainen työmuotomme, *RadicalWeb*, sai jatkoa vuoden 2023 loppuun asti.

KANSAINVÄLISET OHJELMAT

Kansainvälisen työmme keskiössä oli varmistaa kaikille lapsille mahdollisuus kasvaa ja kehittyä täyteen mittaansa turvassa ja tereyenä olosuhteista riippumatta. Vaikutimme kaikkiin vastuunkantajiin – hallituksiin, paikallisiin viranomaisiin ja sekä lasten huoltajiin, jotta lapsiin liittyvät päätökset, toimet ja käytännöt muuttuisivat entistä lapsimyönteisimmiksi.

KORONA, KRIISIT JA ILMASTONMUUTOS VAATIVAT MEILTÄ VAHVAA TOIMINTAA

Keskityimme työssämme tuloksellisuuden arviointiin ja uuden ohjelmakokonaisuuden luomiseen. Vuoden 2021 aikana osallistuimme prioriteettimaissamme uusien maastrategioiden kehittämiseen ja viimeistelimme tulevien neljän vuoden ohjelmamme, jota ulkoministeriö tulee rahoittamaan **15,6 miljoonalla eurolla**.

Kansainvälisten ohjelmien hankkeilla tavoitettiin suoraan **265 916** lasta ja **297 128** aikuista, eli yhteensä **563 044** ihmistä. Maailmanlaajuisesti Pelastakaa Lasten tavoitti **43 miljoonaa lasta** ja **31,9 miljoonaa** aikuista.

Ohjelmamaissa kehitimme viranomaisten ja paikallisten yhteisöjen kanssa sosiaaliturvaa niin, että maiden tuet ja palvelut tavoittivat suuremman määrän ahdingossa olevia lapsia. Varmistimme, että myös yhä useampi vammaisen lapsi pääsee peruspalveluiden piiriin ohjelma-alueillamme. Vahvistimme vapaaehtoisten ja paikallisviranomaisten osaamista, jotta he pystyvät paremmin tarjoamaan turvaa ja keskeisimpiä peruspalveluita lapsille.

Työmme seurauksena väkivalta lapsia kohtaan väheni selvästi ohjelma-alueillamme, koulupudokkaat pala-sivat kouluun sekä yhä useampi lapsi sai ravitsevaa ruokaa ja hänen hyvinvoinnistaan huolehdittiin.

LAPSET MUKANA SUUNNITTELUSSA

Vuonna 2021 lapset olivat aktiivisesti mukana toteuttamassa hankkeitamme.

Esimerkiksi kehitimme Turkissa yhdessä lasten kanssa pelin. Pelin tavoitteena on vähentää syyrialaisiin pakolaislapsiin kohdistuvaa koulukiusaamista Turkissa.

Sambiassa selvitimme lasten kanssa, mitä haasteita sambialaiset lapset ja nuoret kohtaavat sosiaalisessa mediassa.

KRIISIOSAAMINEN ON VAHVUUTEMME

Olimme vahvasti mukana Pelastakaa Lasten humanitaarisen avun perille viemisessä. Kohdemaissamme toteutettujen hätäavun hankkeiden lisäksi osallistuimme vahvalla panoksella liikkeemme humanitaarisiin toimiin muun muassa Syyriassa. Kaiken kaikkiaan Pelastakaa Lasten humanitaarinen apu tavoitti yli **31 miljoonaa** ihmistä, joista lapsia on **18 miljoonaa**. Afganistanin, Sudanin, Jemenin ja Burkina Fason kriisit värittivät vahvasti vuotta. Kaikissa näissä maissa maan turvallisuustilanne heikkeni ja maiden hallitukset menettivät monin paikoin kokonaan tai osittain otteen maan hallinnosta.

Ilmastokriisin ja konfliktien seurauksena useissa ohjelmamaissamme ruokaturvatilanne heikkeni hätätilanteen tasolle. Tämän seurauksena lisäsimme humanitaarista tukea kaikista hauraimpiin konflikteista kärsiviin maihin.

Anne Haaranen
johtaja, kansainväliset ohjelmat
Pelastakaa Lapset ry

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

LASTEN KASVUN, KEHITYKSEN JA TERVEYDEN TURVAAVAT PALVELUT TYÖMME KESKIÖSSÄ

Kansainvälisen toiminnan yhtenä keskeisenä tavoitteena oli edistää lasten oikeutta saada heidän kasvunsa ja kehityksensä kannalta keskeisiä palveluita, kuten terveydenhuoltoa sekä koulutusta. Keskityimme siihen, että nämä palvelut olisivat laadukkaita ja niihin olisi mahdollista päästä oikea-aikaisesti.

Sudanissa väkivaltaisuuDET, poliittinen epävakaus ja äärimmäiset sääilmiöt ovat saattaneet suuren määrän ihmisiä ahdinkoon. Monet ovat joutuneet siirtymään pois asuinsijoiltaan. Maassa on myös suuria määriä varsinkin **Etiopiasta** ja **Etelä-Sudanista** paenneita. Edistimme kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien perheiden pääsyä elämään pelastavien terveyspalveluiden pariin. Samoin edistimme lasten pääsyä heidän kehitystään ja kasvuaan tukevaan koulutukseen eri puolilla Sudanian. Tämän toteutimme lahjoittajien ja **Euroopan unionin** tuella.

Työmme yhtenä painopisteenä oli varmistaa alle viisivuotiaille lapsille ennaltaehkäiseviä terveyspalveluita, kuten rokotuksia ja hoitoa sairauksiin ja aliravitsemukseen. Tuimme paikallisten sairaaloiden, terveyskeskusten ja rokotekeskusten toimintaa. Pelastakaa Lasten liikkuvat terveysklinikat tavoittivat lapset ja perheet, joilla ei muutoin ollut pääsyä terveyspalveluiden piiriin.

Tavoitimme lähes puoli miljoonaa ihmistä kampanjoitsemme koronarokotuksista.

Toiminta terveyden ja ravitsemuksen edistämiseksi tavoitti Sudanissa suoraan yhteensä **116 922** lasta ja **82 412** aikuista vuonna 2021.

Maailmanlaajuisesti Pelastakaa Lasten työ tällä toimintasektorilla tavoitti **26,5 miljoonaa** lasta ja **23,6 miljoonaa** aikuista.

KONFLIKIT JA KORONATILANNE EIVÄT ESTÄNEET KAIKKEA OPETUSTA

Sudanissa edistimme lasten pääsyä turvalliseen, ilmaiseen ja laadukkaaseen koulutukseen. Tuimme yli 70 koulun toimintaa. Huomioimme varsinkin koulua käymättömien lasten oppimisen tarpeen ja pyrimme saamaan heidät viralliseen opetukseen erilaisten koulutusohjelmien kautta.

Osana oppimisen tukemista jaoimme kouluille, opettajille ja oppilaille välttämättömiä kirjoja ja muita tarvikkeita. Tuimme kouluja kunnostamaan tai rakentamaan luokkahuoneita ja muita tiloja. Opettajille tarjosimme lisäkoulutusta lasten luku- ja kirjoitustaidon parantamiseksi, sekä yleensä opetuksen laadun vahvistamiseksi. Järjestimme koulutuksia myös siitä, kuinka tukea lasten henkistä hyvinvointia kriisitilanteissa. Opettajia, vanhempainyhdistysten jäseniä ja eri viranomaisten edustajia autettiin vahvistamaan lasten suojelua, jotta esimerkiksi haitallisen lapsityön ja muun hyväksikäytön vastainen toiminta tehostuisi.

Kahdella erillisellä opetushankkeella tavoitettiin suoraan 36 649 lasta sekä 8822 huoltajaa, opettajaa ja muuta aikuista.

Pelastakaa Lasten maailmanlaajuinen työ lasten koulutuksen edistämiseksi tavoitti 12,2 miljoonaa lasta sekä 1,9 miljoonaa aikuista.

LASTEN OSALLISUUS ON OSA TULOKSELLISTA TOIMINTAAMME

Lasten oikeus osallisuuteen on järjestelmällisesti huomioitu kaikessa toiminnassamme. Lapsia on mukana ohjelmien, hankkeiden ja yksittäisten toimintojen suunnittelussa, toteutuksessa, seurannassa ja jälkikäteen tehtävässä arvioinnissa. Erityisesti huomioimme kaikkein haavoittuvimmassa ja syrjityimmässä asemassa olevien lasten osallisuuden vahvistamisen.

Turkissa toteutettu lasten suojelua edistävä hanke on esimerkkinä toiminnasta, jossa lasten ja nuorten osallisuudella on ollut ratkaiseva vaikutus hankkeen onnistumiselle. Turkissa elävien syyrialaisien pakolaisten kiusaaminen on Turkissa vakava ongelma. Haitallinen, toistuva kiusaaminen on osasy siihen, että syyrialaiset maahanmuuttajalapset keskeyttävät koulunkäyntinsä.

Paikallisia lapsia ja Syyriasta paenneita lapsia oli mukana kehittämässä ratkaisuja, joilla eliminoida väkivaltaa, kiusaamista ja syrjintää verkossa ja kasvokkain. Monivaiheisen suunnittelun tuloksena syntyneessä seikkailupelissä vahvistetaan lasten empatiataitoja ja pohditaan ihmisten erilaisuutta.

Tätä tunnustusta saanutta peliä on käännetty turkiksi, englanniksi, farsiksi ja arabiaksi.

Vuoden aikana perehdytimme opettajia ja lasten huoltajia pelin hyödyntämiseen. Lautapeliversiota jaettiin niin kouluille kuin lasten ja nuorten kanssa työskenteleville tahoille yli **1000** kappaletta.

LAPSET OMIEN OIKEUKSIENSA TUNTIJOINA

Lapset oppivat edistämään oikeuksiaan tukemissamme kerhoissa, toimintaryhmissä ja verkostoissa. Näissä toimivat lapset ja nuoret ovat saaneet koulutusta lapsen oikeuksista ja kansalaistoiminnasta.

Esimerkiksi **Burkina Fasossa** pelkäävät lasten suojelua edistävän hankkeen osana on perustettu **20** kerhoa, joissa toimii yhteensä **600** lasta. Kerhoissa kerrotaan lapsiin kohdistuvasta väkivallasta ja lapsityötä, sekä lasten hyväksikäytön ja huonon kohtelun haitoista. Lapset omaksuvat tietoa omista oikeuksistaan. Lapset osallistuivat omista yhteisöistään keskustelutilaisuuksiin, joissa he puolestaan jakoivat tietoa muille lapsille, nuorille ja huoltajille. Lapset tavoittivat viesteillään suuren osan omasta yhteisöstään. Kerhot toimivat yhteistyössä koulujen, paikallisten viranomaisten ja päättäjien kanssa. Lisäksi kerhot verkostoituivat muiden lasten ja nuorten toimintaryhmien kanssa, kuten koko **Länsi-Afrikassa** toimivan työtä tekevien lasten ja nuorten liikkeen kanssa.

Myös Burkina Fasossa kerhot osallistuivat toimintaan, jolla vahvistetaan yhteisöjen, perheiden ja lasten toimintavalmiuksia kriisitilanteissa. Koulutimme kerhojen jäseniä kertomalla, miten heidän tulisi toimia esimerkiksi väkivaltaisuuksien puhjetessa tai luonnonkatastrofin sattuessa. Yhteisöissä järjestettiin tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia katastrofiriskien ennaltaehkäisystä, sekä siitä, miten lapset pidetään turvassa poikkeusoloissa.

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

LAPSIA SUOJELTAVA ENTISTÄ PAREMMIN

Työmme kautta edistetään lasten oikeutta suojeluun kaikenlaiselta väkivallalta, laiminlyönneiltä ja hyväksikäytöltä. Tuimme viranomaisia ja yhteisöjä, jotta he vahvistaisivat lastensuojelun järjestelmiä ja käytäntöjä.

Toteutimme Sambiassa ensimmäisen lapsille ja nuorille suunnatun kyselytutkimuksen internetin käytöstä liittyen heidän nettiturvallisuuksensa parantamiseen. Selvitykseen osallistui lähes **2000** henkilöä, lapsia, nuoria ja lasten huoltajia. Selvityksessä kartoitettiin osallistujien tietämystä ja taitoja netin riskeistä ja vaaroista. Tulokset osoittivat, että lapset ja nuoret Sambiassa kohtaavat hyvin samankaltaisia ongelmia ja uhkia kuin Suomessa. Selvitys osoitti, että monella netinkäyttäjällä oli puutteelliset tiedot ja taidot ehkäistä ja käsitellä esimerkiksi netin kautta tapahtuvaa kiusaamista tai seksuaalista hyväksikäyttöä. Tulosten perusteella laadimme suosituksia turvallisen ja vastuullisen netinkäytön edistämiseksi niin viranomaisille, päättäjille kuin lasten huoltajille ja lapsille.

Tehtyä selvitystä hyödynnetään lasten turvallista netinkäyttöä koskevan kansallisen strategian täytäntöönpanossa, tiedotuskampanjoissa sekä lapsille, nuorille ja aikuisille jaettavissa tiedotusmateriaaleissa ja koulutuksissa. Tuloksista tuotetaan myös lapsille suunnattu versio.

VÄKIVALLATON LAPSUUS VAATII MUUTOSTA VANHEMMUUDESSA

Vahvistimme lasten huoltajien ymmärrystä lapsen kasvusta ja kehityksestä osana lasten suojelua ja hyvinvointia tukevissa toiminnoissamme. Eri hankkeiden osana koulutimme lasten huoltajia hyvän vanhemmuuden lähtökohdista. Koulutuksessa painotettiin myönteistä kasvatusta ilman kuritusta tai muuta väkivaltaa.

Esimerkiksi **Somalian Baidoassa** sekä **Abudwakissa** annettavassa hätäavussa sekä Somalimaassa toteutetussa lasten suojelua vahvistavassa hankkeessa tarjosimme huoltajille koulusta väkivallattomasta kasvatuksesta. Koulutustilaisuuksien kokonaisuuteen osallistui yhteensä **800** huoltajaa ja lasta.

”Opimme erittäin hyödyllisiä asioita lasten suojelusta ja lapsen oikeuksista, joista ennen emme tieneet mitään”, kertoi yksi Baidoan koulutukseen osallistunut vanhempi.

Baidoan koulutuksen tulokset olivat lupaavia. Lasten hyvinvointi parantui kaikilla mitatuilla osa-alueilla koulutusohjelman jälkeen. Enemmän kuin joka viides lapsi kertoi vuorovaikutuksen parantuneen vanhempiensa kanssa.

Lasten suojeluun keskittyvillä hankkeillamme tavoitimme toimintamaissamme suoraan 32 937 lasta sekä 72 219 aikuista.

Pelastakaa Lasten toiminta lasten suojelun vahvistamiseksi tavoitti maailmanlaajuisesti 4,1 miljoonaa lasta ja 3,9 miljoonaa aikuista.

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

KUVA: PELASTAKAA LAPSET

LASTEN KÖYHYYS ON POISTETTAVA

Järjestönä Pelastakaa Lapset toimi köyhyyttä vastaan, edistäen lasten oikeutta saada heidän kehityksensä kannalta riittävä elintaso ja sosiaaliturva. Keskityimme yhteiskunnallisten turvaverkkojen kehittämiseen sekä katastrofien ja kriisien koettelemien perheiden toimeentulon tukemiseen.

Kansainvälisen työn kohdemaista suurin osa kuuluu maailman vähiten kehittyneisiin, joissa äärimmäinen köyhyys on yleistä. Konfliktit, luonnonkatastrofit sekä maailmanlaajuinen koronapandemia ylläpitivät tai jopa syvensivät taloudellista eriarvoisuutta maailmas-
sa vuonna 2021.

Lapsiköyhyyden vähentämiseksi keskityimme edistämään kehittämäämme lapsilähtöistä sosiaaliturvamallia. Tuimme viranomaisia, jotta he vahvistaisivat ja laajentaisivat olemassa olevaa sosiaaliturvaa niin, että etuudet ja palvelut tavoittaisivat kattavammin ja oikea-aikaisemmin tuen tarpeessa olevat lapset ja perheet.

Lapsilähtöinen sosiaaliturva vastaa lasten nimenomaisiin tarpeisiin. Sillä voitiin tehokkaasti vähentää aliravitsemusta, koulutuksen puutetta sekä haitallista lapsityötä. Viisivuotisen ohjelmakauden (2017–2021) päätteeksi kerätyt tiedot osoittivat, että nämä ongelmat ovat vähentyneet useimmilla alueilla niissä maissa, joissa olemme toimineet.

Monessa toimintamaassamme on otettu laajemmin käyttöön kehittämiemme malleja, joissa sosiaaliturvan osana perheille ja huoltajille tarjotaan koulutuksia lasten hyvinvoinnin kannalta keskeisistä aiheista. Koulutuksiin sisältyy myös perehdytystä perheen taloudenhoitamisesta. Esimerkiksi **Filippiineillä Visayan** alueviranomaiset ovat päättäneet onnistuneen kokeilun jälkeen tarjota hyvän vanhemmuuden koulutusta kaikille kansallista lapsilisää saaville perheille.

Lapsiköyhyyden vähentämiseen keskittyvillä hankkeilla tavoitettiin suoraan 59 968 lasta ja 60 749 aikuista.

Pelastakaa Lasten maailmanlaajuinen työ köyhyyden lopettamiseksi tavoitti 7,4 miljoonaa ihmistä, joista puolet on lapsia.

KÄTEISAVUN MALLI

Käteisapu on tehokas keino auttaa konfliktien ja luonnonkatastrofien koettelemia perheitä. Käteisavun turvin perhe voi hankkia juuri sitä mitä he tarvitsevat; ruokaa, vaatteita, terveydenhoitoa tai koulutarvikkeita.

Käteisapu oli osana hätäapuumme muun muassa **Somaliassa** ja **Sudanissa**. Käteisavun myönteiset vaikutukset olivat hyvin konkreettisia. Somalian Baidoassa todettiin, että merkittävä osa kotitalouksista oli saanut ravintonsa tyydyttävälle tasolle. Tuen saajat ilmoittivat yleisesti käyttäneensä osan avusta lastensa koulunkäyntimaksuihin. Avun saajat kertoivat myös hyötynensä koulutuksista esimerkiksi liittyen lasten ravitsemukseen.

ERINOMAINEN TYÖHYVINVOINTI KORONA-AJAN TAUSTAVOIMANA

Työkykyyn ja työntekijöiden hyvinvointiin panostaminen nousivat korona-ajan pitkittyessä tärkeislistamme kärkeen. Poikkeusaika ei vaikuttanut työn laatuun.

Otimme käyttöön toimistoissamme uuden työajanseurannan järjestelmän.

Vuoden aikana starttasimme palveluyksiköiden rekrytointiryhmän, jonka tavoitteena on lisätä toimialan houkuttelevuutta työmarkkinoilla sekä kehittää Pelastakaa Lasten työntajamielikuvaa.

Otimme käyttöön uusia tapoja seurata ja kehittää työntekijöidemme työkykyä ja hyvinvointia. Syksyllä aloitimme henkilöstöetujen päivittämisen ja toteutimme yhdenvertaisuus – ja tasa-arvo kyselyn henkilöstöllemme. Palkkarakennetyömme jatkui aktiivisena.

91 % JÄRJESTÖMME TYÖNTEKIJÖISTÄ SANOO URANSA HUPPUKOKEMUKSEN TAPAHTUNEEN PELASTAKAA LASTEN TYÖSUHTEEN AIKANA.

Toteuttamamme henkilöstötutkimuksen mukaan, järjestön arvomaailma ja vahva yhteishenki, omaan työhön vaikuttaminen, mielekkäät työtehtävät sekä työn ja vapaa-ajan tasapaino koetaan tekijöiksi, joita työntekijämme arvostavat ja jotka motivoivat heitä jatkamaan työtä Pelastakaa Lapsilla.

TULE MUKAAN TOIMINTAAN!

LAADUKASTA LASTENSUOJELUTYÖTÄ JA SUORAA TUKEA LAPSELLE

Paikallisyhdistyksemme ovat lähellä lapsia

- Lastentapahtumat
- Lapsiperheiden vertaistuki
- Lapsiperheiden auttaminen
- Lasten ja nuorten koulunkäynnin ja harrastamisen tukeminen

Ehkäisevä lapsiperheiden tuki

- Ehkäisevä tukiperhe- ja lomakotitoiminta
- Lapsiperheiden tukihenkilötoiminta
- Sporttikummitoiminta
- Perhekaverit sijaisperheiden arjen tukena
- Perheentalot

Sosiaalipalvelut ja lastensuojelun palvelut

- Tukiperhe- ja erityistukiperhetoiminta
- Lomakotitoiminta
- Lasten yhteisöllinen ryhmätoiminta
- Lyhytaikainen perhehoito
- Perhehoito
- Kotimaan adoptioeuvonta
- Kansainvälinen adoptioeuvonta ja -palvelu
- Adoption jälkipalvelu
- Lastenkodit
- Perhekuntoutus
- Konsultaatiot, asiantuntijapalvelut
- Lakimiespalvelu
- Lastensuojelun edunvalvojatoiminta
- Vertaisryhmät sijoitetuille lapsille ja adoptiolapsille
- Sijaiskoti- ja adoptiolasten tukipalvelut

Ammatillisen lastensuojelun psykososiaalisia palveluina

- Konsultaatiot
- Terapiapalvelut

Lastensuojelua ja toimintaa verkossa

- Nettivihje-palvelu
- Digitaalinen nuorisotoiminta
- Kriisichat

Kansainvälisissä kehitysyhteistyöhankkeissa

- Kansallisten ja paikallisten lastensuojelujärjestelmien vahvistaminen
- Lasten koulunkäynnin edistäminen
- Lapsen oikeudet huomioivan hyvän hallinnon vahvistaminen
- Äärimmäisen köyhyyden vähentäminen lapsilähtöisen sosiaaliturvan kautta
- Humanitaarinen apu ja yhteisöjen katastrofivalmiuden vahvistaminen

LAPSIPOLIITTISTA VAIKUTTAMISTA JA KUMPPANUUTTA

Lapsen oikeuksien edistämistä

- Lausunnot ja kannanotot
- Vaikuttaminen lainsäädäntöön ja käytäntöihin
- Yhteistyötä ja kumppanuutta lapsen oikeuksien verkostojen ja vastuunkantajien kanssa
- Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö
- Paikallisyhdistysten vaikuttamistyö

MAHDOLLISUUS OSALLISTUA TOIMINTAAMME

- Liity Pelastakaa Lasten jäseneksi
- Tule vapaaehtoiseksi
- Tee lahjoitus Pelastakaa Lasten toimintaan
- Tule mukaan paikallisyhdistyksen toimintaan
- Aloita oma keräys osoitteessa oma.pelastakaaalapset.fi
- Tule kuukausilahjoittajaksi
- Tule yritysyhteistyön kumppaniksi

HENKILÖKUNNALLE:

Kultainen ansiomerkki

Paula Laaksonen
Sirpa Mäenpää
Tiina Tammi

Pronssinen ansiomerkki

Maisa Alastalo
Maria Haarajoki
Mikko Heiskanen
Riitta Hyttinen
Riitta Kauppinen
Johanna Korkkala
Saana Manninen
Jaana Räsänen
Katja Selkimäki-Gray
Mirka Säämänen

MYÖNNETYT ANSIOMERKIT VUONNA 2021

JÄSENYHDISTYSTEN EDUSTAJILLE:

Kultainen ansiomerkki

Askolan paikallisyhdistys
Teija Nirvi, Aino Heljanko
Hyvinkään paikallisyhdistys
Irma Hirvelä-Salomäenpää, Maija Laitinen,
Seija Loimuneva
Kauhavan paikallisyhdistys
Maija-Liisa Olli
Siikajoen paikallisyhdistys
Sirpa-Leena Holappa

Hopeinen ansiomerkki

Anjalankosken paikallisyhdistys
Helena Sihvola
Askolan paikallisyhdistys
Seija Ollila

Pronssinen ansiomerkki

Askolan paikallisyhdistys
Pia Suokannas
Hyvinkään paikallisyhdistys
Eeva Knuutinen

HALLINTOELIMET VUONNA 2021

Kunniapuheenjohtaja tasavallan presidentin puoliso Jenni Haukio

LIITTOVALTUUSTO

Puheenjohtaja: Saara Kujanpää

JÄSENET

Etelä-Suomen alue

Anja Kosonen (Espoo)
Tiina Ollikainen (Lahti)
Seija Hynnälä (Vihti)
Sirpa Salonen (Turku)
Airi Karvinen (Kotka)
Anita Vihervaara (Helsinki)
Jani-Pekka Leino (Helsinki)
Terhi Ekbon (Salo)
Nina Forsström (Kouvola)

Itä-Suomen alue

Hanna Pitkänen (Joensuu)
Eeva Heinonen (Kuopio)
Tarja Miikki (Imatran seutu)
Anne Selenius (Joutseno)

Keski-Suomen alue

Helena Torikka (Mikkeli)
Riitta Mecklin (Jyväskylä)
Päivi Ojanen (Jyväskylä)
Alisa Tynkkynen (Savonlinna)

Länsi-Suomen alue

Tytti Majanen (Virrat)
Anitta Mäkelä (Loppi)
Hilikka Pöyliö (Tampere)
Sinikka Sillanpää (Pori)

Pohjois-Suomen alue

Jukka Sirviö (Kajaani)
Tuuja Maijanen (Kempele)
Inkeri Himanka (Kemi)

Rädda Barnen på Åland (Ahvenanmaa)

Johanna Lang
Jan-Erik Rask

ei esitettyä varajäsentä
ei esitettyä varajäsentä

Muut valtuuston jäsenet

Kirsti Kulpakko (Kemijärvi)
Johanna Holmäng-Jaskari (Vaasa)
Marja Puhakka (Helsinki)
Pertti Markkanen (Kajaani)

Sari Jauhojärvi (Oulu)
Kaija Junnilainen (Kuopio)

Tuija Dahlgren (Imatran seutu)
ei esitettyä varajäsentä

LIITTOHALLITUS

Puheenjohtaja: Juhani Pekkala, toimitusjohtaja

Jäsenet: Marja Aarnipuro, päätoimittaja
Julia Korkman, PsT (varapj.)
Petri Matero, mainostoimisto-partner (varapj.)
Merja Pulliainen, eduskunta-avustaja
Aino Ritala-Koskinen, YTT
Pauli Waroma, markkinointi- ja viestintäjohtaja
Riitta Mecklin, yhdistysten edustaja
Sinikka Sillanpää, yhdistysten edustaja
Emma Saaristola, nuorten edustaja
Henna Södergård, henkilöstön edustaja

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.

pelastakaalapset.fi